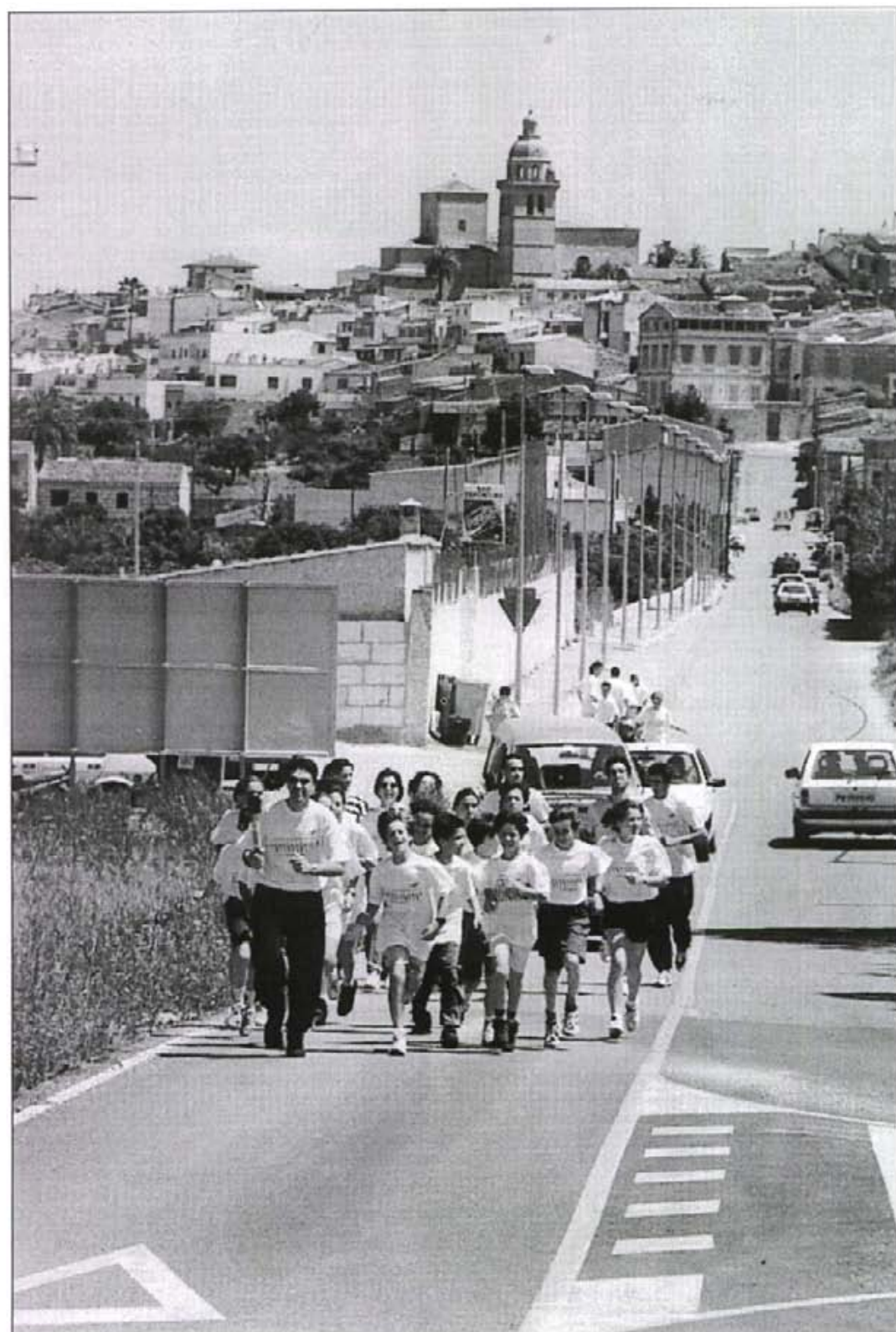

BONA PAU

Nº. 520 - Any XLIV - MONTUÏRI - JUNY - 1996

**La flama del
"Correllengua"
passà per
Montuïri**

**La Banda de
Música tocarà
a Àustria**

**L'Ajuntament
convoca el
I Concurs
Juvenil de
Conte Curt per
a montuïrers**

**Les Escoles
celebren el
centenari de
les Rondaies**

**El CE Montuïri
baixa a l
Regional**

**4 equips de
les Escoles,
campions de
Mallorca de
Handbol**

Grup de 10 montuïrers que realitzaren una excursió a Anglaterra i Escòcia durant una setmana, del 7 al 14 de maig passat. Allà visitaren els llocs d'interès turístic, històric i monumental de Mánchester, Edimburgo, Durham, Darlington, York i sobretot Londres

Obres Públiques no cedeix

La Conselleria d'Obres Públiques no ha cedit el tros del carrer de Palma que és carretera i que l'Ajuntament li havia demanat a fi d'aconseguir una circulació més fluida. Ara s'hauran de cercar altres solucions.

Més dones que homes

Segons la rectificació del padró municipal de 1993, a Montuïri el nombre de dones supera al d'homes en 61. Les xifres són aquestes: homes, 1.027 i dones, 1088.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sasre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socas Mora, Antoni Mateu Socas, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, i Catalina Barceló Mayol.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Es Creuers

De cada dia es fa més necessari la construcció d'una rotonda en Es Creuers, sobretot per entrar a Montuïri venint de Palma o per sortir de la carretera de Porreres cap a Montuïri o Ciutat o viceversa. També s'evitarien gran part dels múltiples accidents que freqüentment es produeixen allà. Sabem que l'Ajuntament té demanat una prompte solució.

Coral Mont-Lliri

La Coral Mont-Lliri va participar el dissabte dia 25 de maig passat a la IV Trobada de Corals de Mallorca que es va celebrar a l'Auditori de Ciutat. En la seva actuació entonaren el "Cantate Domino", "Credo" i "Celebrabo" i al final foren molt aplaudits. En total cantaren unes mil veus d'una vintena de corals.

Bartomeu Beltran serà el pregoner de Sant Bartomeu

El president del Reial Mallorca, el metge Bartomeu Beltran, ha acceptat la invitació per a pronunciar el pregó de les festes de Sant Bartomeu, el 15 d'agost. Al mateix temps s'aprofitarà aquesta avinentesa per inaugurar aquí una penya mallorquinista.

"Anglès a Anglaterra"

Aquest estiu els joves de 10 a 21 anys podran aprendre fàcilment l'anglès amb els cursos "Anglès a Anglaterra" del Govern Balear.

Aquesta és la IX edició. L'any passat hi participaren 312 joves i més de 3.000 ho han fet al llarg dels nou anys d'existència.

El primer torn serà del 3 al 24 de juliol i el segon, del 24 de juliol al 14 d'agost. En facilitarà informació la Direcció General d'Educació. C/ Sant Feliu, 8-A Palma. - Telf. 17 65 00.

Patronats

A conseqüència de la dimissió dels regidors del PSOE en els càrrecs de responsabilitat de l'Ajuntament, els Patronats d'Esports i de Cultura, està previst que a partir d'ara es convertixin en comissions sectorials, cas d'aprovar-ho el ple.

ES GRAONS

Positiu

Una demostració d'interès cultural ha destacat aquest mes passat a Montuïri. Cal citar la confirmació de l'anada de la banda de música a Àustria, l'actuació de la coral Mont-Lliri a l'Auditori, la celebració dels 100 anys de rondalles a les Escoles, la participació en el "Correllengua", la presentació dels llibres de D. Bernat Martorell i de Joan Miralles, la convocatòria dels premis juvenils Sant Bartomeu...

Negatiu

Encara que l'Ajuntament promulgàs un ban, hi ha gent inconscient que té els cans amollats pel carrer. I no tan sols fan les seves necessitats allà on es troben, sinó que a més foraden bosses de fums, escampen brutor pels carrers... i els propietaris no són multats.

Dos dits de seny

Saber escoltar

Sembla fàcil saber escoltar; però no és bo de fer. Quasi es podria dir que és una ciència o un art de la vida humana i de convivència. Hem de reconèixer que saber escoltar atentament altres persones realment és una habilitat.

Saber escoltar, atendre el qui ens parlen és un signe vertaderament encertat de preocupació per tots els seus problemes; és una autèntica sabiduria que no s'aprèn en un dia.

Avui i sempre per viure en harmonia és necessari escoltar i prestar la deguda atenció a tot quan expressa l'altre. La capacitat de convivència que tenen les persones s'ha de mesurar precisament per la seva actitud i aptitud en escoltar.

Quan assistim a una conversa entre dues persones i una d'ella parla en aquells moments, sembla que l'altra escolta, però freqüentment i en realitat allò que fa és esperar que la primera acabi per intervenir ella després. Fins i tot moltes vegades veim com comença a parlar abans que l'altre hagi acabat.

Massa sovint veim que s'escolta tan poc que no és possible entendre's o que s'han de fer repetir moltes de les coses que s'han dit. I això ens impossibilita enriquir-nos amb les aportacions dels altres. En no escoltar, ens tancam i no podem rebre els bons i a vegades savis coneixements que posseeix l'altra persona, ni tan sols podem percebre els problemes que pugui tenir, encara que hàgim donat la impressió que ens hem identificat amb ella.

Si, per una part, el seny diu: **Llengua muda, mai abatuda**, per l'altra s'ha de tenir present aquella màxima: **Si vols que t'escoltin, escolta tu primer l'altre**.

Salomó

Editorial

Correllengua

La flama de la llengua

Amb motiu de l'arribada de la torxa de la flama del correllengua a Montuïri, a les 12'30 del dissabte 18 de maig passat, tengué lloc a la nostra Plaça Major un acte curt i senzill, però emocionant.

Diferents persones conscients dels que significava l'acte s'havien congregat allà per tal de participar-hi d'alguna manera i fer patent l'interès d'una reivindicació d'identitat de poble amb la llengua pròpia.

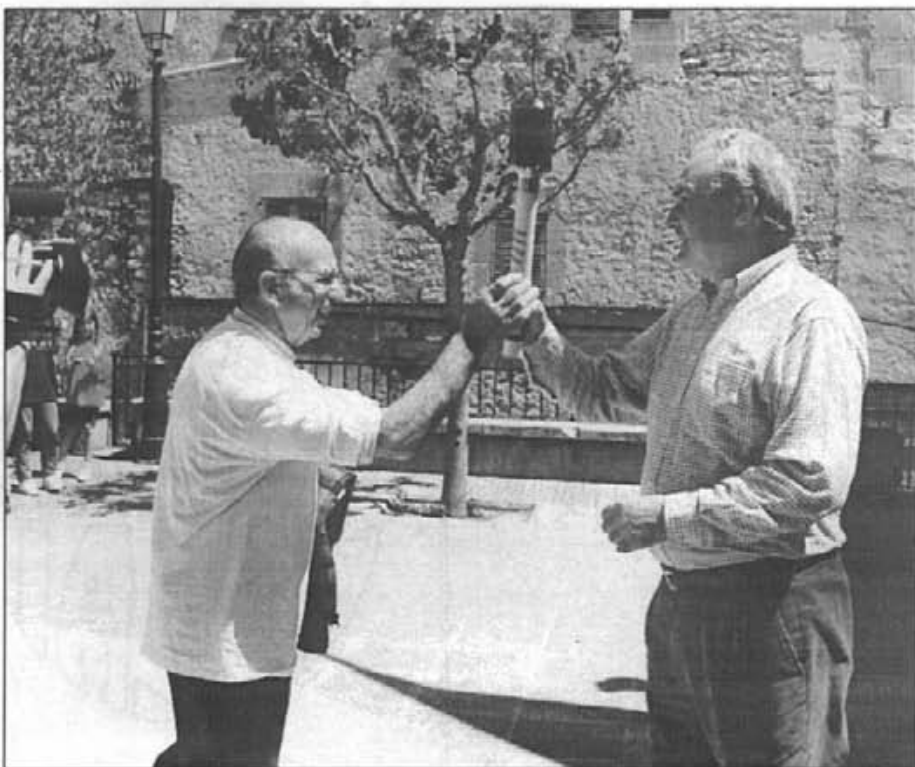
El manifest que llegí Antoni Mateu "Rei" i la rebuda que en nom del poble moments abans havien donat al correllengua, el tinent de batle Arbona, en representació del batle, i Pere Sampol, com a polític més representatiu, feren bategar els conscients montuïrers concentrats a plaça per oferir suport a aquesta reivindicació.

D'aquesta manera Montuïri s'unia a la proclama de milers de persones que l'horabaixa del mateix dia es concentraren a la Plaça Major de

Ciutat. Des d'allà, cridant "*Som una comunitat històrica*", feren arribar a Madrid el desig d'esser considerats i reconeguts oficialment així com pertoca.

Si bé és ver que a Montuïri hi hagués pogut haver una més digna i nombrosa representació del poble, l'acte multitudinari de Ciutat va suplar amb escreix aquesta concentració de montuïrers que també, com a poble, mostraren el seu ferme desig que els nostres drets sien acceptats i reconeguts a nivell d'Estat.

Que ens considerin, als illencs de Balears, una comunitat històrica així com pertoca i en el nivell que ens correspon, així com també que la nostra llengua sia igualment respectada; que ens deixin comandar a ca nostra de la mateixa manera que les altres comunitats ja oficialment tengudes per històriques... és la reivindicació d'un poble que demana que els seus drets sien atesos així com correspon.

Arribada de la flama del correllengua a plaça. En el darrer tram l'havia portada Miquel Martorell i llegí la proclama Antoni Mateu, ambdós redactors de **Bona Pau**.

La flama de la llengua arribà a Montuïri

L'arribada i el pas de la flama de la llengua per Montuïri representa un compromís per a la gent del nostre poble. La joventut respongué en gran mesura

La flama arribà a Montuïri agombolada per molts de montuïrers que volgueren expressar el seu reconeixement a la llengua que els agermana. Des de sa fita de Porreres, devora es molf d'en Panada, passant per Son Miró, Es Creuers, i ja dins el poble pel carrer de sa Trona, Plaça, S'Hostal, i altra vegada per la carretera fins a ses Forques, on hi ha sa fita d'Algaida, es va formar una teringa que

abraçava tot el terme. Foren molts els joves, nins, i també padrins i pares que s'encadenaren, corrent de cent metres en cent metres, per portar la flama d'un cap a l'altre del municipi. Confiada als montuïrers pels veïnats de Porreres, la saberen servir amb dignitat enmig dels sementers, rotes, pletes i quintanes de la ruralia montuïrenca, enmig dels carrers empinats i feixucs de la vila. Finalment, l'entregaren als algaidins perquè la fessin córrer fins a Ciutat.

La flama arribà a Montuïri i a la plaça fou acompanyada per l'aire alegre de les xeremies, mentre un estol de coloms aixecà el vol, un vol, que com la nostra reivindicació lingüística, és i ha d'esser assenyat, però al mateix temps vigorós i enèrgic. La reberen una representació de

les autoritats municipals i autonòmiques i, també a la plaça, es llegí el manifest unitari que els joves de Mallorca per la llengua, organitzadors de l'acte, redactaren. El mateix manifest es proclamà per la majoria de pobles de Mallorca i entre altres coses diu: "Es necessari un impuls en la normalització de la nostra llengua especialment a l'escola, al món comercial i laboral i als mitjans de comunicació. La flama de la llengua representa el compromís del nostre poble amb la defensa i la promoció de la llengua pròpia de Mallorca, la llengua catalana".

La flama arribà a Montuïri i deixà encès dins el cor calent dels seus habitants el foc amant de la llengua.

Sa talaia d'en Rubí

S'ACUDIT DE S'ESPARDENYERET

— Recoranta fotres, quina vergonya!
Si qualcú de la vila m'ha afinada per
ací!

**La
vostra
tenda
d'esports**

(davant Can Binimelis)

Carrer Sala, 7 • Telf. 16 83 13 • 07260 Porreres

"Siguiendo mi camino"

de Mn. Bernat Martorell Nicolau

Segona part: 1955-72

Ja sabia feia estona que don Bernat duia Montuïri dins el cor; però en la presentació i dedicació del seu llibre "Siguiendo mi camino". *Parte segunda 1955-72* (Montuïri, 11 i 15 de maig d'enguany) vaig comprovar que també Montuïri conserva el bon record d'un rector que rompé motllos, essent missioner de portes obertes a tot el poble.

Aquest segon volum del seu *Diari* conta les dues principals etapes dels seus 25 anys de missioner al Perú.

1ª etapa. - El primer equip de capellans diocesans de Mallorca (1955) puja a Yauyos (a 3000-3500 m. d'altura de la Serra andina) capitanejat per don Bernat. El segueixen don Miquel Febrer i don Miquel Pons. Ho consider la part millor del llibre: un testimoni excepcional, senzill i viu de gairebé dos anys vivint dins la misèria el qui era i és l'essència de la netedat. Fruïreu molt llegint aquestes pàgines: veureu don Bernat en situacions inimaginables des d'aquí.

2ª etapa. - Rector de la parròquia de

Bernat Martorell, autor, i Joan Darder, presentador de l'obra

Sant Joan Maria Vianney, a Lima. La parròquia només existia damunt el paper. En pocs mesos canvia tres vegades de casa fins que comprà la del Parque Gonzales Prada, 626, on visqué fins el 1972. L'atenció parroquial abastava tot el camp pastoral; però les seves grans obres foren: fundar el Col·legi parroquial, crear la Cooperativa, a més d'adquirir i ampliar la Casa parroquial i comprar el gran solar a l'avinguda Javier

Prado-Oeste, 765, on després es construiria l'església i el complex parroquial. La casa restà sempre oberta als capellans mallorquins i als preveres espanyols de l'OCSHA. Tots hi trobaren taula parada i llit gratis.

Don Bernat trobava temps per dirigir Exercicis Espirituals i Cursets de Cristiandat, visitar els presos i relacionar-se amb molta gent de la capital.

Tant les religioses com els capellans el reconeixien com el *Patriarca* dels mallorquins. Pel seu posat senyorívol, Gustavo Gutiérrez –fundador de la Teologia de l'Alliberament– l'anomenava "El Conde". Els rumors clericals deien que estava en terna per esser Bisbe.

Vivint al Perú veureu que Montuïri surt sovint en aquest llibre: persones, cartes, records...

El llibre –il·lustrat amb una inestimable i abundosa col·lecció de fotografies que ens acosten a persones, situacions i costums– s'estén més enllà d'aquests 17 anys de *Diari* de don Bernat. Ell ha volgut oferir una relació de tots els llocs de l'Església del Perú servits per mallorquins, també una relació completa de tots aquests i, encara més, publica 17 entrevistes a missioneres i missioners del clergat diocesà i de les diverses Congregacions mallorquines que han servit el Perú fins al dia d'avui.

Joan Darder i Brotat

OFERTA AGRICULTORES Y CANADEROS 1996

Balears,

sa nostra

raó de ser

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

XII aniversari de l'Associació de Persones Majors de Montuïri

La celebració fou emmarcada dins el "Dia Internacional de la Família"

Per tal de celebrar el XII aniversari de la constitució a Montuïri de l'Associació de Persones Majors (abans de la 3ª Edat) aquest mes passat s'han celebrat una sèrie d'actes, entre els quals cal destacar:

Dia 13, el matrimoni Pons-Borràs vengué a Montuïri i en el local social va oferir una interessant xerrada, a la que hi assistí un bon nombre de socis.

Dia 14, i en el mateix local, Maria Tur impartí una conferència sobre "La Família i els Majors", també seguida amb interès pels assistents.

Les celebracions de dia 15 es poden considerar com els actes centrals de l'aniversari i del Dia de la Família. Al migdia, a l'església, se celebrà una missa d'acció de gràcies i també per a tots els socis que en el transcurs d'aquests dotze anys ens han deixat. Tot seguit es traslladaren al restaurant de "Can Tronca" de Sant Joan per participar d'un bon dinar. L'assistència fou ben nombrosa. Presidí el Director General d'Acció Social del Govern Balear. També hi havia el Delegat Provincial d'INSERSO, el Conseller de Benestar Social del CIM, el Batle de Montuïri, i altres. Acabat el dinar la festa s'allargà amb un ball.

UN POC D'HISTÒRIA

Tres fets clau assenyalen l'inici de l'Associació de Persones Majors a Montuïri:

El primer, el qual es pot considerar com a reunió fundacional, tengué lloc el 9 de desembre de 1983 a la rectoria. Allà tengué lloc amb assistència del batle Joan Miralles Julià, el regidor de cul-

Moltes persones majors assistiren al dinar de companyonia

tura, Pere Sampol Mas i el rector, Bartomeu Tauler Valens. I naturalment també hi assistiren un grapat de persones d'edat interessades en la constitució de l'Associació.

El segon esdeveniment fou el de la constitució de la primera junta directiva, que data del mes de febrer de 1984. Sota la presidència de Rafel Socías Miralles la integraren Bartomeu Mayol Gomila (†), Bartomeu Gomila Tous (†), Maria Miralles Arbona, Magdalena Miralles Arbona, Bartomeu Rossinyol Cerdà (†), Joan Ramonell Aloy, Paula Pocoví Andreu, Llorenç Bauzá Miralles, Joan Sampol Cerdà (†) i Francisca Jaume Amengual.

El tercer fet fou el de la inscripció de l'Associació en el registre d'Associa-

1ª Junta Directiva de l'Associació
cions del Govern Civil, la qual data de 2 d'abril de 1984.

La Banda de Música ha acceptat la invitació i anirà a Àustria

La notícia que ja avançàvem el mes passat, ara ja es pot confirmar que la Banda de Música de Montuïri es desplaçarà a Àustria per tal d'oferir allà dos concerts musicals amb motiu de la celebració de l'aparició d'un document oficial de la constitució d'Ostarrichi (actual Àustria).

S'ha de considerar que Viena és tenguuda com a centre de cultura i capital de la música. Per tant, aquest concerts s'han de jutjar inclosos dins aquestes

festes commemoratives.

La primera audició l'oferiran dia 15 de juliol a Innsbruck i la segona, el dia següent, en el mateix Tirol, a una ciutat encara no determinada. És, la nostra banda, l'única de Mallorca que ha estat convidada a aquesta celebració, si bé ens consta que una massa coral catalana també hi participarà.

El repertori que interpretarà la Banda, si bé encara no està fixat de tot, es basarà en

la nostra música d'arrels mallorquines. No hi mancaran composicions de temes espanyols i naturalment alguna peça austríaca.

Està previst que l'expedició surti de Montuïri dia 12 de juliol i retorni sis dies després. Cal dir, també, que els músics de Montuïri es veuran acompanyats per un bon nombre de paisans montuïrers, ja que bastants persones (familiars i simpatitzants) han sol·licitat participar en aquesta excursió.

S'ha dit que...

... sa banda de música de Montuïri serà internacional. Això d'anar a tocar a Àustria farà que ascendesqui de categoria.

□

... un bon grapat de joves i algun nin a Montuïri es va moure per portar es "Correllengua". Sortosament aquests feren quedar bé es poble, perquè molta gent no advertí, aquesta passada de sa flama.

□

... es "Correllengua" passà per Montuïri i s'aturà a plaça. Sa majoria des qui presenciaren s'acte compregueren es fet, però qualcú, que s'hi va trobar, se n'anà sense sebre sa motivació.

□

... dins un cafè de plaça, es dia des "Correllengua" hi havia certes discrepàncies: uns defensaven es català mentre altres no hi estaven d'acord.

□

... està ben clar que quan hi ha un sopar sa gent hi participa, i si no que ho demanin an es claustre de professors i a l'AMPA, ja que cada sopar que fan a ses Escoles està ben animat.

□

... per dins Montuïri hi ha "aces" que no saben on són o si pertanyen an es carrer, ja que estan més baixes que s'asfalt.

□

... es veu i és cert que qualche carrer dels acabats d'asfaltar no ha romàs an es gust de tots es veïns. I ara s'aprofiteu per parlar-ne malament. Però no tots són així.

□

... ara que es futbol ha baixat de categoria se senten lamentacions. També n'hi ha que diuen: "ara estan allà on mos toca".

□

... què passarà amb el CE Montuïri?

□

... sobre es cruïes de ses Escoles hi ha hagut parers i opinions molt encontrats. Mentre per a uns no tenen gens d'importància, altres estan assustats... encara que ets

Ja es pot dir que està acabada l'ampliació del cementeri

entesos no els donen importància.

□

... a Montuïri es presenten pocs llibres, però aquest mes en dos dies se n'han presentat dos referents al nostre poble. Quan tocarà an es següent?

□

... aquest mes passat s'han sentit pocs comentaris referents a s'Ajuntament. Pel que es veu ni es que estan an es govern ni es de s'oposició tenen res que dir. I això que es regidors del PSOE han presentat sa dimissió des càrrecs de responsabilitat

□

... a l'església hi ha hagut Primeres Comunions. Molta gent

anava endiumenjada per assistir-hi. Sa gent tant sa mou per un baptisme, primera comunió o nocces. Ja no hi ha diferència.

□

... durant unes hores d'un des dies de mitjan mes passat circulà pes poble sa notícia que havia desaparegut "S'Espardenyeret". Per tot el cercaven i a la fi sa sabé que era a s'Hostal. Ja donava maldecaps!

□

... com que no es compleix es ban des batle sobre circulació de cans pes carrers, ara s'ha proposat fer-los un lloc comú... i s'hauran acabades ses preocupacions.

En Xerrim

Analia López Martínez Esteticista - Cosmetòloga

- Neteja de cutis
- *Peeling* físic i químic
- Hidratació i nutrició
- *Iontoforesis* - Recuperació facial
- Aromoteràpia - Musicoteràpia
- Acné
- Alopecies - Tractaments capil·lars

C/ Sant Bartomeu, 12 • Tlfs. 18 11 60 - 64 62 37 • 07230 Montuïri

L'Ajuntament informa

El plànol de Gaspar Mas

A mitjan mes de maig passat fou instal·lat a la paret de la part posterior de la sala d'actes de l'Ajuntament l'històric plànol restaurat, de Montuïri, de Gaspar Mas, el més antic que es conserva, elaborat el 1859 per dit agrimensor. Document altre temps de freqüent ús, motiu pel qual es trobava molt deteriorat.

Nova ubicació de l'arxiu municipal

L'Ajuntament ha llogat la casa del carrer Major número 10 perquè serveixi per ubicar-hi l'arxiu municipal. Una mesura molt adient, ja que en el local on actualment està, degut al gran nombre de documents i altres objectes que s'hi guarden desbordava la seva capacitat i per altra part a vegades resultava difícil trobar-hi un determinat document.

Futbol-7

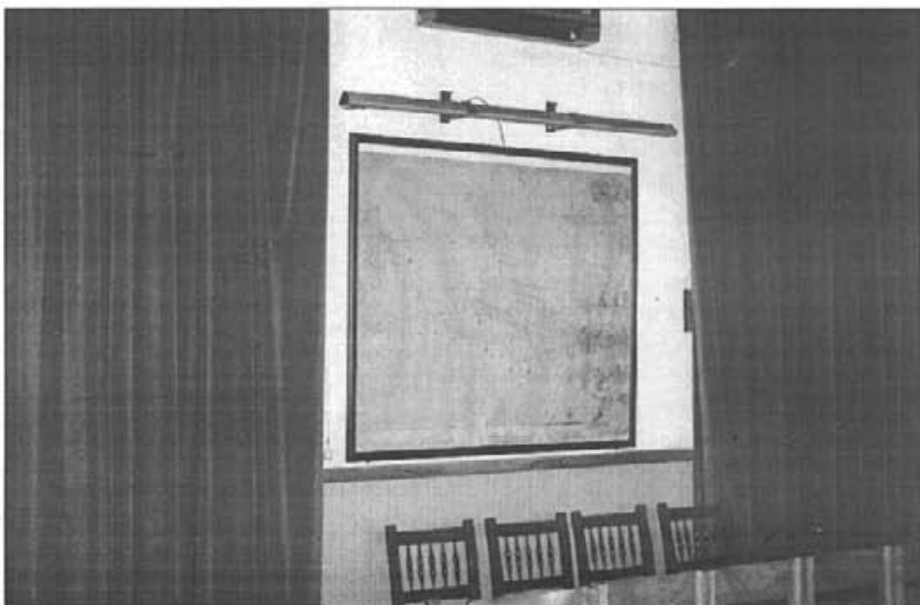
Impulsat per la regidoria de l'àrea d'esports, l'Ajuntament ha organitzat per aquest estiu el I Campionat de futbol-7, el qual es jugarà en el camp municipal d'Es Revolt. La inscripció es realitzarà a l'Ajuntament presentant el nom de l'equip i dels jugadors amb fotocòpia del DNI, deixant un nom i telèfon de contacte. El preu de la inscripció serà de 10.000 pessetes i també es depositarà una fiança de 5.000 pts. que es tornarà si finalitza el torneig. El termini de la inscripció serà el dia 15 de juny.

Nous contenidors

A certs indrets del poble i durant el passat mes de maig s'han substituït diferents contenidors de fems que estaven en estat deficient, per altres nous.

Cens de cans

El proper 15 de juny finalitzarà el termini per al cens caní, el qual és obliga-

L'històric plànol de Gaspar Mas s'ha instal·lat a la sala d'actes de l'Ajuntament

tori. Un cens que no s'elabora per cobrar un impost, sinó perquè el propietari pugui gaudir de vacunes gratis dins la campanya que pròximament durà a terme Sanitat.

Noves bombes impulsores

Ja s'ha firmat el contracte per reemplaçar les bombes impulsores d'aigües residuals. Se substituiran les actuals per unes altres de 15 CV les quals podran impulsar una correntia de 22 m³ per hora. Així s'evitarà que se sentin els mals olors de les aigües brutes que discorrien per les síquies de diferents indrets. Una substitució que es farà a curt termini, possiblement durant aquest mes de juny, i així se solucionarà definitivament el problema que pateixen els veïnat i la gent que hi passa.

El cruï de les Escoles

Alguns veïns i certs mitjans de difusió han exagerat la situació en què es troben les escoles degut als cruï que allà s'han detectat. En realitat el que passa és el següent: la columna que sosté el terrat exterior va sofrir un petit moviment. Una vegada que l'Ajuntament en tengué notícia, immediatament hi envià l'arquitecte municipal, el qual féu apuntalar el que

aguantava la columna i féu tancar els voltants, per precaució, sobretot perquè els al·lots no s'hi acostassin.

Per altra part l'Ajuntament va adreçar una comunicació al MEC perquè els seus tècnics, juntament amb l'arquitecte municipal, fessin un exhaustiu reconeixement a tot l'edifici. I en aquests moments l'Ajuntament espera l'informe tècnic per procedir en conseqüència.

Cal participar a les famílies que poden estar tranquil·les, perquè per part de l'Ajuntament s'han pres les mesures adients en quant a seguretat.

I Concurs Literari Juvenil de Conte Curt

Paral·lelament al concurs de Conte Curt Sant Bartomeu que arriba a la V edició, l'Ajuntament de Montuïri organitza el I Concurs Literari Juvenil de Conte Curt, el qual es regirà pels mateixes bases que el que actualment està convocat, amb les següents variants:

- a) Els premis seran els següents: 1er. 30.000 pessetes; 2^{on}. 20.000, i 3^{on}. 10.000.
- b) La participació està reservada a joves empadronats a Montuïri, menors de 25 anys.

(Nota: Les bases es publicaren a Bona Pau nº 518, d'abril de 1996).

"Setmana per a un centenari", homenatge de les Escoles als cent anys de Rondaies Mallorquines

Sota el títol "Una setmana per a un centenari" el Col·legi Públic va desenvolupar una sèrie d'actes per celebrar els cent anys de la publicació de "L'Aplec de Rondaies Mallorquines", d'Antoni Maria Alcover.

D'entre ells cal destacar la "Gran vetlada de gloses i glosadors" del 30 d'abril, la qual fou presentada pel filòleg Miquel Sbert. Intervengueren els glosadors Jaume Bonnin, d'Algaida, Joan Planisi, de Can Picafort, i Antoni Socies, de Sa Pobla.

Del 29 d'abril al 3 de maig hi hagué exposicions i venda de llibres, escenificacions de "La Bella Ventura", i de les rondalles "En Salom i es Batle", "La flor romanial" i "En Vit", com també "Es Gorriónet" i "N'Espardenyeta" pel grup "Cucorba" i altres audicions musicals, audiovisuals i projeccions de vídeos.

Aquesta "Setmana per a un centenari" va acabar dia 3 amb una festa al pati de les escoles amb la participació d'unes dos-centes persones, a la que hi hagué, a més del sopar, ball de bot, narració de rondalles i fi de festa.

Asfaltat de carrers

Els primers dies de maig passat es van asfaltar els carrers compresos a la 2ª fase de l'asfaltat, com són es Pujol, Sant Bartomeu, Jaume II, Plaça Vella, Vanrell, de Dalt i algun altre. S'espera que després de l'estiu s'asfaltin els que queden a fi que a finals d'any tots hagin rebut la nova capa asfàltica.

Cruis a l'Escola

La primera setmana del mes passat es va haver d'apuntalar una columna del pati de les escoles perquè presentava alguns cruïssos, si bé sembla que l'estructura del conjunt de l'edifici no amenaça perill.

Persones Majors

Amb diferents actes, els dies 13, 14 i 15 de maig l'Associació de Persones Majors va celebrar el XII aniversari de la seva fundació i el "Dia Internacional de la Família".

Dia 18 de maig el "Correllengua" passà per Montuïri

"Correllengua"

A les 12'30 del dissabte 18 de maig el "Correllengua", que venia de Porreres, va passar per Montuïri. Fou rebut a Plaça i després, passant per Algaida, es va dirigir a Ciutat on l'horabaixa es va celebrar una gran festa.

El llibre de D. Bernat

Els dies 11 i 15 de maig, D. Bernat Martorell, rector que fou de Montuïri, va oferir al poble el 1ª i 2ª volum del seu llibre "Siguiendo mi camino". En féu la presentació Joan Darder.

Presentació del llibre de Joan Miralles

Dia 10 es va presentar a la casa de la vila el llibre "Onomàstica i Literatura" de Joan Miralles i Monserrat, un llibre que tracta entre d'altres, dels llinatges, malnoms, etimologia i glosadors de Montuïri. La presentació va córrer a càrrec de Gabriel Janer Manila.

La coral Mont-Lliri

Dia 25 a l'auditori de Ciutat tengué lloc la IV Trobada de Corals de Mallorca a la que hi participà la Coral Mont-

Lliri de Montuïri. La seva actuació fou molt aplaudida. Hi participaren una vintena de corals de la nostra illa.

"Gent gran de marxa"

A la demostració gimnàstica de Persones Majors celebrada a Inca el passat 22 de maig, una bona representació de montuïrers que practiquen aquest exercici, participaren a la diada esportiva com a cloenda del programa "Gent gran en marxa".

Menjador social

Un grapat de persones de Montuïri integrants del grup de voluntaris d'Acció Social, dia 26 anaren al menjador del Patronat Obrer de Palma per tal de servir allà el dinar a les persones que hi estan acollides.

Robatoris

Cada dia que passa sentim contar lamentables fets de lladres que han entrat a cases particulars i se n'han diut objectes de valor o doblers, com també d'altres que han sostret vehicles. Aquest maig passat s'han donat alguns casos a Montuïri, motiu pel qual convé anar ben alerta i estar prevenguts.

Miquel Martorell Fullana, catedràtic de matemàtiques

Professor a Lluçmajor, actualment responsable científic i tecnològic del Centre de Professors de Manacor

D'ençà que Miquel Martorell Arbona (de Can Terric) no exerceix classes a l'Institut de Lluçmajor, som molts els montuïrers que no sabem els viaranys que ha seguit per satisfer les seves aspiracions. Precisament, amb aquesta intenció ha sorgit la present entrevista.

En Miquel es casà amb Bàrbara Sastre Miralles (de Can Xinet). Tenen una filla, na Magdalena, d'11 anys.

Es llicencià en Ciències Matemàtiques a la Universitat Autònoma de Barcelona. Des de 1979 té plaça en propietat, com a professor de matemàtiques, a l'Institut de Secundària Obligatòria "M. Antònia Salvà" de Lluçmajor.

Han passat molts d'anys des que en Miquel acabà els estudis, però la seva constància i dedicació en el treball han fet que avui, encara jove, gaudeixi d'una tresquera professional de la qual se'n pot tenir enveja.

- Sabem que des de fa alguns anys no imparteixes classes a l'Institut, on pares i a què et dediques actualment?

- Bé, en primer lloc, la meua absència del centre és temporal, i allà on he anat he fet un poc de tot: assessorament al professorat, coordinació d'activitats, docència, gestió de recursos, etc.. Me'n vaig anar l'any 1989, mitjançant una comissió de serveis, al Centre de Professors de Manacor com a responsable de l'Assessoria de Mitjans Informàtics al llarg de tres anys. Després, durant dos anys vaig passar a la Unitat de Programes Educatius adscrit a l'Assessoria de Formació del Professorat, a Ciutat, per a després acabar on estic actualment, al Centre de Professors de Manacor, com a responsable de l'assessoria d'àmbit científic i tecnològic.

- Què és un centre de professors i què es pretén a través d'ell?

- És un centre de perfeccionament del professorat, on es pretén donar suport al desenvolupament curricular, especialment en aquest moment d'implantació de la LOGSE, planificar la formació del professorat, donar suport com a centre de recursos didàctics, i promoure la di-

namització social i cultural.

- Com veus la reforma?

- Necessària i complexa. Necessària perquè incorpora molts d'aspectes innovadors, aporta canvis metodològics importants i s'adapta a una societat en canvi permanent. Per posar-te un exemple concret, l'àrea de matemàtiques canvia d'orientació, deixa de ser concebuda i d'ensenyar-se com a objecte construït i passa a caracteritzar-se com un element més de cultura, on l'alumne a partir d'activitats concretes construeix les relacions entre els objectes per així aconseguir el coneixement. Mira, hi ha una pregunta clau i significativa formulada pels promotors d'aquestes idees -quin edifici construïm?, cervellets matemàtics o la ment dels alumnes-, i està clar que si les matemàtiques han de contribuir a la formació integral de l'alumne, s'han de fer per a tothom i funcionals, no selectives ni només accessibles a un

Considera que a Montuïri "falta inquietud per la cultura... els pressuposts esportius són exageradament superiors als culturals"

col·lectiu minoritari.

- Has dit que també la veies complexa.

- Sí, complexa, perquè són moltes coses a la vegada, basta fixar-se amb els maldecaps que crea a les autoritats, als professors i als pares, per a posar-la en funcionament. No és fàcil, pensa que s'han de crear les estructures i dinàmiques adients, i que ensenyar atenent la diversitat d'aptituds, interessos i motivacions d'un grup classe no uniformitzat exigeix preparació, formació i recursos.

- I això de què l'ESO davalla el nivell, com ho veus?

- Mira, si les metodologies són les adients i es fa un treball docent conjuntament professors, pares i alumnes, pots donar per segur que ha de pujar el nivell cultural de l'alumnat, atès que els continguts curriculars estan adequats a les possibilitats reals dels alumnes. El que em preocupa és el nivell d'exigència que es troben els alumnes als estudis superiors, el batxillerat es limita a dos anys, bastant saturat de continguts preuniversitaris, i si no hi ha bona coordinació entre les institucions que intervenen l'alumne es trobarà amb grans obstacles, possiblement més grossos dels que hi ha ara.

- Quines altres dedicacions tens a part de l'educació?

- La major part del temps ho dedico a la meua feina, per tant procur trobar-m'hi bé i passar-m'ho bé fent el que faig; la resta del temps l'ocupo, més o manco com tothom, estic amb la família, vaig a caminar per posar-me un poc en forma, i intento esplaïar-me a través de la lectura, la música, ...

- Quina impressió cultural tens de Montuïri?

- Malauradament i, en general, els

pressupostos esportius són exageradament superiors als culturals, per tant això vol dir que el que és cultural no interessa massa. Les polítiques estan orientades a donar satisfaccions, sobretot futbolístiques, i aquest desequilibri evidentment no sembla racional. A Montuïri, hi ha entitats ben consolidades, la majoria de suport a altres institucions, i fan bastants coses, per posar exemples, tenim el Patronat de Música, la Biblioteca Municipal, l'Associació de Mares i Pares, l'Esbart des Pla, etc., i també no hem d'oblidar que, des de l'Ajuntament s'organitzen activitats al llarg de tot l'any. Per tant el que falta és la inquietud per la cultura, la participació i la voluntat de canvi. El que és important assenyalar és que les entitats esmentades cada any realitzen els seus programes gràcies a la bona voluntat, l'esforç i la imaginació dels pocs que hi col·laboren i, tot i així, fan meravelles amb els pressupostos.

- Què penses de la joventut?

- M'és molt difícil contestar una pregunta tan genèrica, però hi ha alguns trets comuns als joves que sobresurten per damunt dels altres, sembla que en general són més espavilats i estan més ben preparats per a la vida que els de generacions anteriors, i que les al·lotes destaquen molt més en els estudis que els al·lots. El que em preocupa és el poc coneixement que tenim molts de pares dels nostres fills/es, falta comprensió i diàleg per ambdues parts, els pares ens mostren moltes vegades massa exigents i això confronta amb el principi de participació, amb educar-los responsables i autònoms. Hem de ser reflexius i hem de dedicar més temps als joves, els conflictes amb els fills evidentment repercuteixen negativament sobre la formació i l'educació. Per altra banda, és molt atractiu la quantitat de possibilitats de formar-se que tenen ara.

Aquesta conversa ens permeté conèixer una mica més la trajectòria professional d'una persona experimentada i culta. Darrere ell hi descobrirem un home preocupat per la cultura, d'idees clares i que sap el què vol.

Fou una entrevista interessant, amb una persona que ha sabut aprofitar bé el temps i des d'aquí li desitjam que vegi recompensats els seus esforços i que segueixi treballant amb tanta d'il·lusió.

Catalina Barceló

Aquí veim tota la família "Manxes" a una foto retrospectiva de 1924. S'hi afegí un home (dret, dalt, a l'esquerra) que quasi no es veu i possiblement sia l'amo en Joan Martorell (†) (pare del qui fou rector, D. Bernat). Els altres són: El sen Tomeu "Manxes" (†) (el pare), que sosté damunt ell na Margalida (†) i madò Aina (†), la mare, qui aguanta n'Antònia Adrover Roig, la nostra col·laboradora. Les dues de la fila de dalt són na Maria "Mariano" (†) i na Francisca (†), la filla major, la qual fou monja de la Caritat. L'al·lot dret a l'esquerra és en Tomeu i la nina de la dreta, n'Aina (†) (aquests dos, bessons). L'altra nina és na Marieta (†). Els dos nins asseguts, en Miquel (a l'esquerra) i en Guillem, completen la família.

Poemes

Una flor no fa estiu

Una carta al director
escrita el mes passat
és el que m'ha animat
a lo dit, repetir-ho.

Bones són les guarderies
que cuiden els nostres nins
i també les residències
que serveixen els padrins.

Una ajuda externa és bona,
però trob que es molt millor
el que fa aqueixa dona
que va escriure al director.

Si els seus pares ha cuidat,
sogres i la seva filla,
per Déu li serà pagat
tot el que ha fet dia a dia.

Poques com aqueixa dona
poden fer el que ella diu;
avui qui no corre, vola,
i una flor no fa l'estiu.

La seva filla farà
el que d'ella hagi après;
fills i pares cuidarà,
si Déu vol i ho ha entès.

No hi ha retorn

Si mirau la foto antiga
que aqueix mes duu Bona Pau,
veureu la meua família;
creec que alguns la recordau.

Molts dels que veis, ja no hi són,
fa temps que varen partir;
agafaren el camí
d'anada sense retorn.

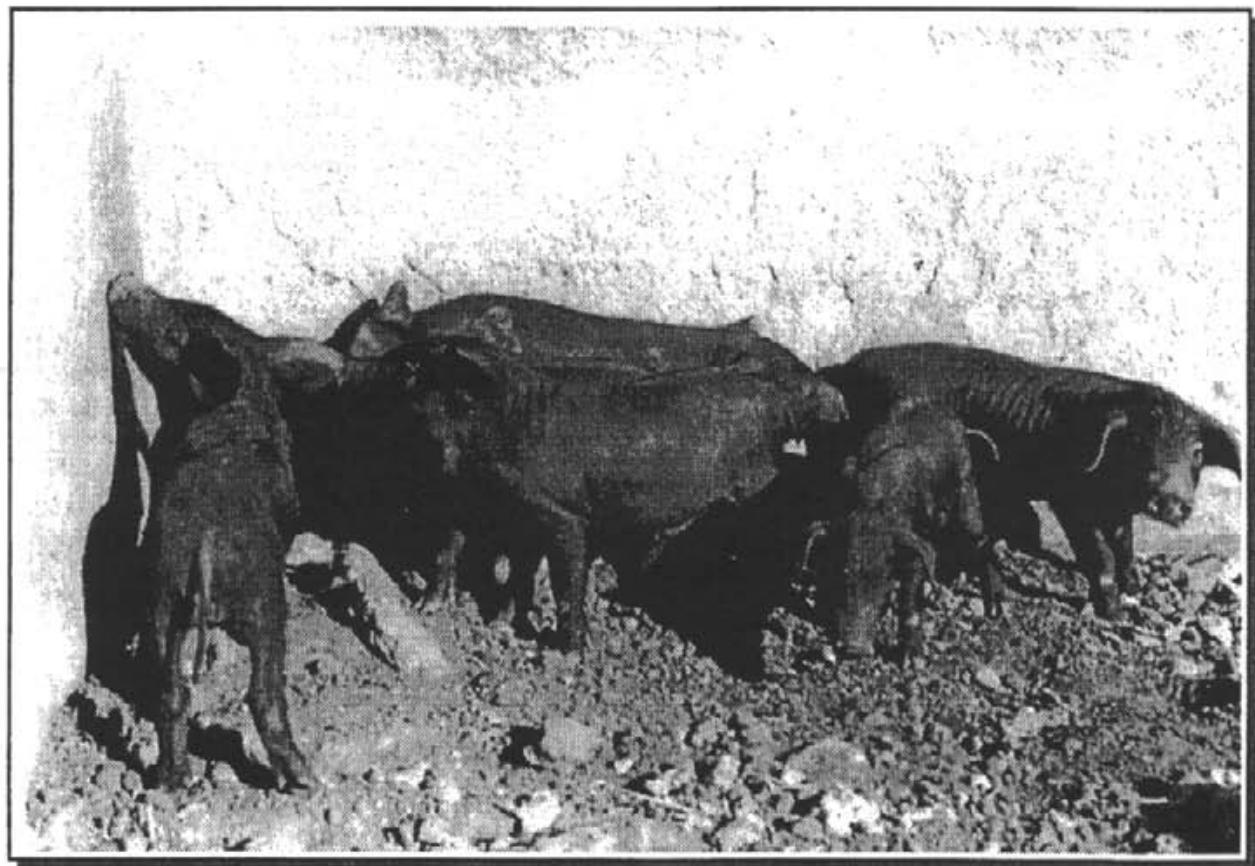
De nina jo vaig estar
en el carrer de Sa Trona;
molts en vaig veure passar,
i fos infant, home o dona,
sempre havia de plorar.

Mai he pogut oblidar
la gent que llavors vivia,
i un davant l'altre, partia
pel camí de no tornar;
a tots els trob a faltar,
veure'ls un pic més, voldria.

Quan es mor un país
els altres morim un poc,
però així és aquest joc,
quan un ve, l'altre se'n va.

Antònia Adrover

ESTAM D'ENHORABONA RECUPERAM LA PORCELLA NEGRA MALLORQUINA ALS MERCATS

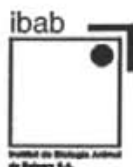

Hem aconseguit que tothom pugui tornar a trobar l'apreciada porcella negra als mercats, ja sigui per a consum casolà o bé per engreixar. D'aquesta manera, entre tots ajudam a recuperar i millorar una **raça autòctona** en perill d'extinció i conservam el Medi Natural.

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura i Pesca

Les nines de Ca Ses Monges, el 1957

Avui ja tenen 50 ó més anys quasi totes aquestes nines que anaven a Ca Ses Monges el 1957. A la fila de dalt, començant per l'esquerra: Margalida Sopeta, Antònia Llanguet, Joana Nyola, Manuela des Quarter, Maria Poeta, Joana Nofre, Sebastiana Queló, Antònia Mosson, Antònia Caragola i Aina Fustera. A la 2ª fila, començant per l'esquerra: Maria Florit, Jerònia Sampol, Joana Ramonell (de sa rectoria), Sebastiana Moll, Francisca Fiol, Margalida Tavet, Antònia Borreona, Magdalena Xiva, Catalina Pujola, Antònia Boira, Catalina Lladó, Catalina Baca, Maria Baca, Margalida Pèl, Antònia Catxeta, Maria de Sa Mata, Margalida Melià, Catalina Moia i Margalida de Son Manera. A la 3ª fila, començant per l'esquerra: Francisca Melià, Joana Roqueta, Catalina Xorri, Maria Fiol "Horteta", Francisca Nofre, Francisca Boira, Prudència Vermell, Catalina Manera, Maria Moia i Margalida Melià. Assegudes: Maria Porrerenca, Antònia Costa, Magdalena Nasses, Maria Polla, Joana de Son Monjo, Maria Francisca Queló (†), Antònia Manescal, Catalina Polla, Bel Roig, Rosita Roig i Magdalena Cardaixa.

Illes Balears Projecte De País

amb el suport de:

Comunicació al servei del nostre poble

SIAC

**EL CAMÍ MÉS CURT
PER A TOT EL QUE VOLS SABER
SOBRE L'ADMINISTRACIÓ**

900 321 321

**EL TELÈFON
AMB RESPOSTES**

INFORMACIÓ ADMINISTRATIVA:

- Conselleries, entitats autònomes i empreses públiques dependents del Govern.
- Consells Insulars.
- Ajuntaments de les Illes Balears.
- Administració Perifèrica de l'Estat.

INFORMACIÓ JURÍDICA:

- Normativa de la CAIB
- Normativa de l'Estat.
- Normativa de les altres CCAA
- Normativa de la CE

SUGGERÈNCIES RECLAMACIONS

Servei d'Informació i Relació al Ciutadà
Vice-presidència del Govern Balear

Joan Pradas Alemany, un home singular

A més de treballar de mecànic i d'argenter, muntà els primers aparells de "Cinemascope"

No és de Montuïri, però sí, viu al nostre poble. En Joan Pradas Alemany, a qui estam referint-nos, va néixer a Banyalbufar l'any 1916. Té 80 anys. Eren tres germans i tres germanes. Ell era el major. Viudo de Lluïsa Aguiló, té una filla, tres nétes i dos néts. De temperament no massa conformista, té les seves opinions que exposa amb certa contundència verbal. Treballador i actiu a la seva edat actual —reflexa del que ha estat en la seva joventut— ens parla d'un ambient, d'un món absolutament distint al que hem viscut al nostre poble.

Per la carretera o al carrer és fàcil identificar-lo. Camina amb els braços un poc separats del cos, manotejant al vent com si cercàs la seva ajuda per avançar. El seu canet —en "Leo"—, unes passes davant ell s'atura de tant en quant per comprovar si l'amo segueix. Els dos formen una parella molt singular i simpàtica. On va un, va l'altre. S'aprecien, es conversen. I s'entenen.

— Passa i veuràs el jardí —ens diu quan entrem a ca seva—.

Ho depassam per després de la conversa.

Mentre l'esperam —perquè ens ha demanat que el disculpàssim uns moments— donam una mirada als quadres que adornen la sala d'estar. Entre ells hi ha una sèrie de diplomes que fan referència a en Joan. Un d'ells, del "Comité Español del Diamante", l'assenyala com assistent al curs de coneixement del diamant (1979). Un altre és de l'"Obra Sindical de Artesanía" (1976) per la seva participació. Un altre més enfora, entre altres dos quadres i emmarcat, un certificat que l'acredita com a "Maestro en el oficio de Platero" (1977). Començam a fer-nos una idea del nostre personatge.

Poc temps després en Joan torna i ens asseim dins la saleta. En "Leo", el canet, s'acomoda en front del seu amo.

— Ens crida l'atenció el poble on vares néixer —li comentam—.

El nostre interlocutor somriu.

— No ho trobaràs tan estrany quan et digui que el meu pare era carabiner i es-

tava destinat allà. Jo només hi vaig viure uns pocs mesos després d'haver nascut.

Aquí no ens queda més remei que condensar la llarga història de la seva vida i miracles, fins que s'instal·la definitivament a Ciutat.

Per abreviar direm, per tant, que el seu pare prengué part a la guerra d'Àfrica. Allà ascendí a sergent i més envant passà al cos de carabiners. Els primers records són d'Andratx on hi anaren després de Banyalbufar. Pocs anys. Feren les maletes aviat i cap al Port de Sóller.

— Tenc uns records inesborrables del Port —ens diu—. Aquí vaig començar a anar a classe amb el rector, un sant home, que ens preparava i obsequiava amb un berenar els diumenges a tots els nins que anàvem a la doctrina. També record les barques de bou que venien de València carregades de taronges, i el meu pare que em preparava les canyes per anar a pescar. Des del Port, a Eivissa. Entràvem dins els anys vint. Dos anys i torna partir cap a Sòria a un poblet on hi havien des-

tinat el seu pare: Llamosos. Mai va deixar d'anar a classe, fou el poble que fos. De Sòria a Rute (Còrdova) on hi estiguéren sis anys. Aquí comença a estudiar el batxiller, del qual té aprovats 3 cursos. Començaven els anys trenta. Des de Còrdova a Mallorca, però el seu pare, com a carabiner, tenia el seu destí a Cosconar. La família s'instal·la definitivament a Palma.

— Ja us tenim a Palma, i... que fou de la teva vida?

— Ah! Jo no estava per perdre el temps —ens diu en Joan—. Vaig començar a fer feina a la "Cerrajería Artística Carrascosa" i mentrestant anava els vespres a classe a l'Escola Industrial. Això va durar del 31 al 33.

Fa un alè, mentre en "Leo", que ha estat sempre pendent d'ell quan conversava, l'està contemplant embadalit.

— L'any 34 —continua en Joan— vaig traslladar-me a Barcelona on vaig fer feina a "La Terrestre i Marítima" i els vespres anava a classe a l'Escola Industrial d'aqueta ciutat.

— Si no anam errats també feres feina a la prestigiosa fàbrica "La Femu, S.A." de Palma de Mallorca.

— Això vendrà després. Deixem continuar. L'any 1936 torn a Mallorca per entregar-me al servei militar. El primer de juliol m'incorporava a Artilleria, quarter de Sant Pere...

— Devuit dies després estallava el Moviment —l'interrompem—.

— Exacte. I de cop a fer guàrdies a la fàbrica de Gas i Electricitat del Molinar. El mes següent desembarcava en Bayo al Port de Manacor i allà m'enviaren. Fou terrible. Val més no parlar-ne. L'horror el teníem molt a prop.

Es retura i amb un altre to de veu més viu continua.

— Et puc contar una anècdota molt curiosa: estant al front i a la zona de Son Carrió amb un sol que cremava i una set que ens devorava, sortírem de la posició un altre soldat i jo per cercar algun pou o cisterna, i dur un poc d'aigua per a tots. Dins una de les cases hi vérem una cisterna i cap a ella ens dirigim.

Travessàrem el portal i romanguérem gelats: dos soldats o milicians de les forces d'en Bayo acabaven d'omplir les seves cantimplors. Quedaren també sorpresos. Es carregaren els seus utensilis i nosaltres omplírem els nostres, sense dir-nos ni mitja paraula. Ells partíren a les seves línies i nosaltres, a les nostres.

Quan ens ho conta la sorpresa encara està reflexada en la seva cara.

– On et destinaren després del front de Manacor?

– Al Fronton, i després a Inca. Des d'aquí ens embarcaren rumb a la Península, al front del Nord, integrats a una bateria antitanc de forces basques. Poc temps després devallàvem en direcció Sud, al front de Terol...

S'ha aturat de parlar. L'entrevistador aixeca el cap de damunt les quartilles.

– Si no anam equivocats aquí es desenvoluparen uns dels combats més durs de la guerra civil –li comentam–. Continua per favor.

El nostre interlocutor s'ha posat seriós.

– M'estim més no parlar-ne. Són records massa dolorosos. La sang tenyia les aigües del riu –torna estar un moment callat i continua després–. Al cap de poc temps vaig venir a Mallorca i vaig estar a les ordres del capità Clar, que era de Montuiri.

En Joan ha girat la pàgina.

– Em vaig casar l'any 1943 i em llicenciaren el 1944. Havia fet vuit anys de servei militar. Ah! No et pensis que perdés el temps. Estant fent el servei a Mallorca feia feina al taller de carrosseries de Can Valens, on hi fabricaven gasògens.

– Podem dir, per tant, que ja eres un obrer experimentat. No és així?

– És possible. De Can Valens vaig passar al taller d'en Giovano, un italià especialitzat en la fabricació i manteniment de la maquinària de calçat. Era l'any 1945 i guanyava 150 pessetes a la setmana. Des d'aquest taller vaig passar a la prestigiosa "La Femu" on guanyava 250 pts. a la setmana. Hi vaig fer feina deu anys. Em cuidava de la maquinària de la fàbrica.

– Què es fabricava a "La Femu"?

– Eines de precisió, entre d'altres. Allà es fabricaven escariadors, freses de mòdul, bissinfins, broques de totes classes

mascles per fer guies, fileres... el que sortia d'allà era un material extraordinari.

– No acabam de veure la relació entre el teu ofici i el posterior: argenter.

– Idò mira: resulta que al carrer on jo vivia, de Sant Bartomeu, i al voltant, també hi vivien orfebres. Saberem el meu ofici i m'encarregaven de tant en tant algun motlle per fabricar joies.

Es posa a riure un moment i continua.

– Però també vaig tenir una altra ocupació.

– Endavant, Joan.

– Estant a "La Femu" em visità el senyor Nadal, cap de cabina de projecció de la "Sala Augusta". Tenia problemes amb els projectors i els vaig resoldre. Vingué el "Cinemascope" i vaig muntar aquests aparells a l'"Augusta", "Born" i "Líric". Mentrestant anava arreglant i adaptant els de les cabines de projecció d'altres pobles. Als principals cinemes de Palma tenia dues butaques de gratis. Per a mi fou una època feliç.

Damunt el tema en parlarem extensament. Aquí només feim una breu referència.

– Continuem amb el teu pas d'especialista de "La Femu" a l'ofici d'argenter.

– Ah! Sí! Fent, idò, petits treballs per als orfebres em varen convèncer perquè desenvolupàs les meves habilitats com argenter. Quan em vaig acomiadar de "La Femu" em feren un document que m'acreditava com un bon especialista, i al mateix temps estaven disposats a rebre'm en qualsevol moment.

– Quants d'anys feres d'argenter?

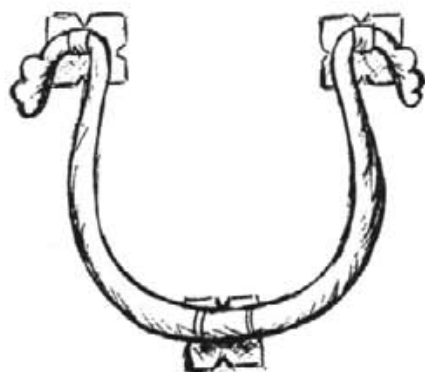
– Des dels 40 anys fins que en vaig complir 68.

– Quina fou la teva especialitat?

– Em dedicava especialment a treballar l'argent, però també feia altres treballs. En certa ocasió vaig posar a punt una coberteria d'or de molt de pes: culleres, forquetes i guinavets. Aquest joc de peces passà després en mans d'un altre mestre, el qual hi muntà 25 brillants.

– Parlant de metalls preciosos: hi ha tipus o classes d'or?

– Mira: hi ha l'or de llei, que és el de 18 quirats, però també n'hi ha de 9, 14, 22 i 24 quirats. Els "cordoncillos" mallorquins antics se solien fabricar amb or de 22 quirats i també en feien de 18.

Baula. Carrer del Puig nº 7

(Dibuix de C. Sastre)

L'or pur té 24 quirats i l'argent pur és de 999 mil·lèsimes.

– Què val avui un duro d'abans del Moviment?

– Poden valer, ara no n'estic molt informat, unes 1.200 ò 1.300 pessetes.

– I els "duros" "sevillanos" falsos?

– Ui!; aquests duen 990 mil·lèsimes d'argent i els de curs legal només en portaven 900.

No hem transcrit la meitat del que ens ha contat en Joan, però té interès en què publiquem una simpàtica anècdota.

– Una vegada –ens diu– entràrem a un cafè en "Leo" (el canet) i jo. Vaig demanar una cervesa i unes tapes de cuixot. Em vaig beure la cervesa i vaig donar les tapes a en "Leo". A l'hora de pagar el cambrer em digué: "la cervesa val 100 pessetes, les tapes del canet les paga la casa". Si m'haguessin convidat a dinar no m'haguessin fet més content.

Abans de d'acomiar-nos s'entossudeix en mostrar-nos les plantes que cuida. Val la pena. El qui subscriu coneix que no ha vist dins el nostre poble –i a pocs llocs fora– un jardinet tan ben cuidat, planta per planta i amb un gust extraordinari.

Li feim la darrera pregunta, quan el sol està ja mig amagat rera l'horitzó.

– Què és el què enyores més de la teva joventut?

Es torba a contestar. L'emoció el domina.

– Enyor molt la meua dona...

La veu se li ha rompuda. Estam segurs, tot i malgrat la poca llum, que unes llàgrimes tremoloses guaiten als seus ulls.

Miquel Martorell Arbona

Pau Servera Munar, de Son Toni Coll

Batle entre 1938 i 1943, es distingí per la seva rectitud i bonhomia

Si bé va passar per una persona recta i severa, justa i honrada, no tots estigueren contents de l'actuació com a batle de Montuïri del nostre ressenyat Pau Servera Munar, un home que accedí a la batlia en plena guerra civil, pocs mesos abans de complir els 47 anys.

Havia nascut a Montuïri el 28 desembre de 1891 i era fill de Joan Servera Picornell, natural de Porreres, i de Maria Munar Camps, de Lloret, un matrimoni que vengué a establir-se a Montuïri perquè havien arrendat la possessió de Sa Torre.

Mentre estaven allà va néixer en Pau i no sols ell, sinó els 10 germans, fills del matrimoni de Joan i Maria. De petit venia a escola a la vila, on va aprendre les primeres lletres i fou bon estudiant; però quan tengué 12 anys deixà l'escola i es posà a fer feina de pagès a Sa Torre amb els seus pares.

Mentrestant venia molt a la vila i era ben conegut per tothom, però les tasques del camp el captivaven. Es pot assegurar que era un gran aficionat a l'Agricultura com també a la caça del conill i de la perdiu.

Durant les seves joventuts va conèixer Joana Aina Garau Martorell, de Can Roca, i als 29 anys, dia 13 de maig de 1921 es casaven a la seu de Ciutat, essent el celebrant el canonge Sebastià Esteva.

Tengueren cinc fills, si bé en l'actualitat sols en viuen quatre.

Ja hem dit que els seus pares havien arrendat Sa Torre, però aquesta possessió a l'entretant es va vendre i la comprà el germà major d'en Pau, en Miquel, en uns anys en què aquest era el jutge de pau de Montuïri. Fou en aquell temps quan els seus pares varen comprar Son Toni Coll i el varen dividir entre els 4 germans mascles, encara que més tard en Miquel va vendre la seva part per tal de poder comprar Sa Torre. I a Son Toni Coll hi va passar a viure l'amo en Pau amb la seva dona i el fill que ja tenien, perquè els altres quatre ja varen néixer a Son Toni Coll.

Si s'ha de qualificar l'amo en Pau, s'ha de dir d'ell que era un home de pau (feia honor al seu nom) o un "homo bo", ja que foren moltíssimes les persones

desavengudes que foren a visitar-lo, a demanar-li els seus consells, a sol·licitar pau. I vertaderament en ell trobaren la concòrdia que necessitaven.

Políticament, abans i durant la república, era maurista; ara bé, degut a les circumstàncies, en el transcurs de la guerra civil obtingué el carnet d'adherit a "FET i de las JONS" amb el número 61195, però —dit sia de passada— no compartia els ideals de la doctrina falangista. I per altra part la seva màxima era: "respectem i et respectaré", ideal que difongué a la seva família i entre els amics.

Però vet ací que havent arribat a coneixement del governador civil les bones qualitats de Pau Servera, en plena guerra civil el va nomenar batle de Montuïri, càrrec del que va prendre possessió el 22 d'agost de 1938, i ho fou per espai de més de cinc anys, ja que va cessar el 16 de desembre de 1943.

Quan acabava de rebre la vara es va posar malalt i ja no va presidir altra sessió fins a dia 3 d'octubre del 38, i això que el secretari, Bartomeu Verger, també va haver de deixar el càrrec degut a la seva incorporació al servei militar, a ferrocarrils, a Valladolid.

L'amo en Pau volia sempre els comptes clars, i en certa ocasió, quan va saber de diferents anomalies sobre els doblers

de l'Ajuntament —la gent murmurava que es retenien certes quantitats dels fons municipals a l'alcaldia, fets que ja venien de temps enrera, d'abans que ell es possessionàs de l'alcaldia— ho posà a l'abast de la corporació i per no donar escàndol féu sortir el públic de la sala d'actes i demanà explicacions al depositari. Aquest no ho negà, sinó que afirmà tenir en el seu poder 1.400 pessetes de les quals no n'havia donat compte i no figuraven en els llibres de comptabilitat. Aleshores Pau Servera proposà i s'acordà un vot de censura contra els culpables de tal malifeta. Es feren ingressar els doblers en caixa, s'obrí un expedient si bé més envant es va sobreseir.

Cal ressenyar el fet que de les pròpies despeses de representació es va satisfer l'import d'aixecar el monument de la "Creu dels Caïdos" (1 agost 1939) a la Plaça Major, la qual, segons consta en acta, "la cedeix al poble de Montuïri com obsequi als qui oferiren la seva vida per la pàtria". Com també, a principis de 1942, el fet de demostrar públicament la seva disconformitat per haver assignat al nostre poble uns impostos excessius basats en uns rendiments irreals. Es va emprendre un recurs impugnant les xifres amb les que havia de contribuir Montuïri. Per tal motiu va haver d'acudir al mateix Ministre d'Hisenda.

Del seu mandat com a batle cal també l'haver aconseguit que es fes escola gratuïta els vespres per a gent major.

I com anècdota hem d'anotar que en certa ocasió fou denunciat al governador (és de suposar que per algun falangista), el qual el cridà, el felicità per la seva labor i li digué: "Demà necessit que m'enviïs amb el tren 40 sacs de farina". I què féu ell?: Organitzà un mití en el cinema de Ca n'Aloi i ben prest els tengué.

En el seu temps el governador deia que els batles de Montuïri i de Sòller eren els qui duïen "els calçons més ben posats" (en referència a la farina i a l'oli que d'ells aconseguia).

Del seu caràcter francot i trempat s'ha d'esmentar l'haver creat el "partit de sa porcella", en el qual entre d'altres hi formaven part el metge de Meià, l'apotecà-

(Continua a la pàgina següent)

Crisi total (i III)

Darreres mesures preses l'any 1688 per aconseguir assolir el desempenyament del municipi

Tretzè: Per quant hi ha algunes persones que deuen a la vila per atrasos, han resolt que els jurats i assistents fassin un llibre de rossecs⁵ en el qual continuaran tot el que deuen els particulars a la vila, per qualsevol causa, via o raó i nomenaran una persona a ells ben vista la qual exigisqui i cobri tots els atrasos i la tal persona es degui obligar i donar fiances a satisfacció dels jurats i assistents de que en continent haurà cobrat alguna partida la depositarà a la caixa i es tocarà acte de dipòsit com en el clavari sigui dit i es topa en la Ciutat podrà dipositar en la Taula numularia a compte dels jurats i assistents i a ells entregará la butlleta la qual li servirà per descàrrec i els jurats i assistents podran concertar amb la tal persona per els treballs i llevada així com els hi pareixerà i la tal persona tingui l'obligació de mig en mig any de presentar els comptes i dits jurats i assistents definir-lo continuant en els llibres de la vila cada partida per si dol dit compte i si omís continuar alguna partida incorrerà en pagar-la una altra vegada i en respecte als guardes de Campos⁶ que es paguin aquelles així com sigui acostu-

Pocs anys abans d'aquesta crisi, l'any 1648, s'havia acabada la construcció de l'actual església parroquial (Damunt el portal dels homes hi romangué la inscripció)

mat que es per talla.

Catorzè: per quant és necessari que els jurats que són i per temps seran i dits assistents tinguin poder per treure diners depositats tant de la Taula numularia, de la universitat, com del Dipositari Reial i com en qualsevol altre dipòsit per efecte de dita redempció, solucions de dit cens, per això se'ls hi dona plens poders de treure qualssevol diners dipositats en favor de la vila en qualsevol dipòsit d'obligar-se i donar fiances de tot el que serà necessari prestar i aiximateix es dona ple i suficient poder per conferir dit poder a un o a dos d'ells, els que més ben vists els hi seran, de qualsevol quantitat que restarà o restaran carregades fins que hagin entregat el rebut del que hauran pagat per el mal de la vila redimit i quitat.

Quinzè: s'obliga a totes les persones que són intitolades, a síndics i consellers de la Ciutat que sempre que la sort caigui sobre algun d'ells en ser síndics o clavaris de la Ciutat s'ofereixin i obliguin a haver d'aportat albarà a compliment del compartiment de la Casa del Sindicat⁷ es faran el mateix any.

Setzè: Item s'obliguen que sempre que els que estan insaculats de la vila des de Sant Antoni⁸ en el sac dels consellers de la Ciutat el que haurà sortejat en conseller de la Ciutat perquè ninguna cosa

de son guany té en la Casa del Sindicat, nosaltres ens obligam que els qui sortejaran d'aquesta vila en pagar el que els de la vila de Santanyí⁹ pagaran i això per descàrrec de la dita nostra universitat i si d'acàs no paguen cosa alguna, nosaltres no pagarem cosa, bé emperò si acàs si algú sortirà síndic clavari, s'obliga a pagar la dita promesa que es dur albarà a compliment del compartiment que es farà en aquell any. Perquè la present resolució tingui el seu corresponent efecte han resolt que els jurats supliquin a sa Il·lustíssima Senyoria principalment presida el decret mitjançant el qual sigui aprovada i confirmada i mani posar en marxa l'execució

Testes: Bartomeu Salvà i Joan Baptista Fortesa.

(Continua a la pàgina següent)

MONTUÏRERS QUE HAN DEIXAT PETJADA

(Ve de la pàgina anterior)

ria, l'amo en Joan "Vermell", l'amo en Pep "Collet", l'amo en Miquel de Sa Torre, l'amo en Mateu "Claveta", en Pep Mas, Pere Sampol, Tomeu Rossinyol... i altres. En moltes ocasions durant aquestes bauxes es resolien mols de problemes ciutadans.

Els qui els coneixien a fons deien d'ell que a més de ser un home recte, també féu que fossin anul·lades moltes denúncies contra els montuïrers, o que certes multes no fossin abonades o els culpables absolts.

Morí als 92 anys dia 10 de desembre de 1983.

O. Arbona

Nota: La majoria de dades foren obtingudes de gent de poble, del seu fill Pau i del llibre d'actes de l'Ajuntament.

5 Deutes pendents.

6 La vila havia de dedicar uns diners a pagar guardes a la zona costanera de Campos.

7 Aquesta Casa del Sindicat es trobava en un temps al carrer al qual ha donat nom. En ella paraven els síndics de la part forana quan havien d'acudir a alguna reunió a Ciutat.

8 Les eleccions a sac i sort es feien sempre un dia determinat de l'any, sempre coincidint amb una festa religiosa.

9 No queda prou clara la comparança amb Santanyí.

(Ve de la pàgina anterior)

La present còpia es treta del llibre de determinacions de la Universitat i Vila de Montuïri per mi, Miquel Ribes, notari i escrivà universal de dita vila de la qual don fe dit Ribes, notari i escrivà a que me referesc.

Ita est Michael Ribas Notari
Escrivà universal de dita vila.

Ara segueixen tota una sèrie de personatges que entregaren a la vila unes quantitats per sortir temporalment del pas.¹⁰

Després el Reverend Bartomeu Mas, prevere i beneficiat en la present vila s'ofereix en donar per l'amor de Deu pel desempeñorament durant la seva vida una lliura.

Els reverends Masos de la Creu, que són Rafel Mas, Jaume Mas, Pere Antoni Mas, doctor Antoni Mas, preveres i germans s'obliguen per amor de Deu per el que amunt s'ha dit a donar deu lliures.

Antoni Miralles, prevere, per el mateix, una lliura.

Miquel Ferrando, prevere, per el mateix, una lliura i deu sous.

Miquel Rossinyol, prevere, per el mateix, vuit sous.

Antoni Copoví, subdiaca, una lliura.

Antoni Trobat, prevere, una lliura i dotze sous.

Gabriel Ripoll, prevere, dotze sous.

Bartomeu Vanrell, prevere, dotze sous.

Francesc Vanrell, prevere, dotze sous.

Guillem Moia, prevere, vuit sous.

Doctor Rafel Olomar, prevere, dues lliures.

Doctor Gabriel Mesquida, prevere i ardiaca, dues quarteres de blat.

Jeroni Barceló, tresorer, dona una quartera de blat.

El senyor canonge Joan Barceló, una quartera de blat.

El senyor sagristà major, una quartera de blat.

El senyor sucentor (?), tres barcelles de blat.

El M. Reverend Vicari General cabiscol, una quartera i tres barcelles de blat.

El Reverend senyor Bartomeu Miralles, prevere beneficiat a la Seu, setze sous.

Jo el doctor Pere Josep Manera, prevere i rector de Montuïri rest obligat a pagar la caritat de setze lliures per la Quaresma de Montuïri durant el temps de ma vida tant com els magnífics jurats de dita vila estaran a desquitar la vila jo estaré obligat a buscar predicador¹¹ sense dependència dels dits jurats ni consellers i havent desquitat los jurats que són i seran de dita vila jo no estaré obligat a pagar la dita caritat de la Quaresma, sino que la vila estarà obligada a pagar i al final estarem així com abans de desquitar la vila. Fet a los 18 d'octubre de 1688.

Los honors Arnau Vanrell, Antoni Miralles "Masroig", Joanot Fornés i Pere Joan Ribes del Pinar, jurats de la Universitat i Vila de Montuïri presentaren pediment al Lloctinent i Capità General, suplicant l'aprovació de tot quant és escrit i se'ls ha aprovat com demanaren.

Nosaltres abaix firmants, fills i natu-

Detall de la creu de la plaça de Ses Tres Creus

rals de esta Universitat i Vila de Montuïri sabent i atenent el favor amb el qual els particulars emprenen al...del benefici i be comú d'aquesta universitat i vila de Montuïri el desempeñorament d'aquesta vila i moguts per l'amor a la pàtria i perquè millor s'aconseguesqui i assolisqui el fi que es preten de la bona administració i el desempeñorament de la nostra universitat i vila i també per moure els ànims i perseverança fins el fi que s'espera i aguarda, confiats i assegurats de l'assistència que dels jurats i electes s'espera, conforme s'ha proposat el dia d'avui i per els consellers resolt, nos obligam a ser clavaris un any cada un sense llevada ni salari algun per conseguir i assolir el desempeñorament referit de dita universitat i vila. Per això firmam la present cada un amb les nostres mans pròpies avui a 30 de juny de 1688.

Arnau Vanrell, Antoni Miralles "Masroig", Miquel Socies de Tagamanent major, Joan Mas doctor en medicina, Bernat Nicolau, Pere Verd ferrer, Guillem Trobat de Sebastià, Gabriel Gallard cirurgià, Bartomeu Mut, Bartomeu Ferrando, Miquel Socies de Tagamanent menor, Miquel Ribes notari i Joan Mesquida de Son Massanet.

Guillem Mas Miralles

¹⁰ És digne de tenir en compte la gran quantitat de religiosos que hi havia en aquell temps. Per no rompre les propietats es tenia tan sols un hereu el qual solia ser sempre el primogènit. La resta s'havia de cercar la vida a l'Església o a l'Exèrcit.

¹¹ El predicador de la Quaresma el pagava sempre el Consell.

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Una altra foto
al Puig

Amb motiu de la festa de Crist Rei de 1946 aquestes jovenetes havien anat al Puig de Sant Miquel i volgueren que el nostre fotògraf els retratàs. Era tanta satisfacció, que la cara no ment. I això que mai podien suposar que cinquanta anys després sortissin a la revista que encara no existia. Les deu que veim en primer terme són na "Perulla", Jerònia "Badia" (†), Francisca Lladó, Antònia "Móra", Maria "Roig" (†), Maria "Quelet", Antònia Mayol, Joana Matas, Francisca Arbona i Catalina March. Les nines d'allà enfora avui ja s'acosten als seixanta d'anys.

Records d'infantesa

La torronera

Poc temps després d'haver dinat, pels anys trenta, tota l'al·lotia del poble, els diumenges, compareixia a plaça per tal de veure sa torronera d'Algaida, "Sa Curra", així com anava col·locant les coses damunt aquella petita taula portàtil que instal·lava just al costat de Can Ferrando. Els nins ho anàvem comentant. No sé que hi hagués molta varietat de llepolies, però no hi mancaven els cacauets, les avellanes, aquelles barretes primes de torró, que a vegades no es rompien i s'estiraven molt. També record que portava arrels dolces, gínjols, regalim... i damunt les senalles de cacauets i d'avellanes, hi havia, sobretot a l'estiu, ventalls de paper molt fràgils. També duia llanternes amb

un llumet per encendre'l. No mancaven ulleres de cartró amb vidres de paper de colors variats. I cartutxos que amb bufar-hi s'allargaven i tot sols es tornaven arrufar. I pilotetes fermades a una goma...

Quan arribava el vespre encenia un llum de carbur i encara feia calaix el temps del passeig ja que els al·lots que encara no havien gastat les tres o quatre peces que a ca seva els donaven els diumenges horabaixa, podien anar-hi i dur-se'n qualche cosa.

També record que les barretes primes de torró valien un velló (0'25 pts) i quan les va pujar a 30 cèntims vàrem estar un grapat de diumenges sense comprar-n'hi.

Encara que la torronera anàs molt alerta, sempre hi havia qualche al·lot atrevit que quan la veia un poc descuidada allargava la mà. Però quan més es preniën coses era per les festes de Sant Bartomeu,

que també venien tres o quatre torroneres d'Inca. Aquestes duïen pedres fogueres i paper que en fregar-lo pe'n terra o per les parets feïen trons i xispes. I quan s'hi acostaven els Cossiers era quan més coses les preniën.

Ara bé, la il·lusió de poder anar a comprar a la torronera els diumenges horabaixa a Plaça era la quimera dels al·lots de la vila, com també de moltes nines que sortien a passejar amb les amigues. Actualment, però, els temps han canviat tant, que avui en dia és molt diferent: els nins d'ara tenen tot quan desitgen i no sembla que ambicionin res. Fèiem més festa i estàvem més contents pels voltants dels anys trenta, per deu cèntims (la dècima part d'una pesseta), que avui no fan els de la mateixa edat per cent o mil pessetes.

Gabriel Ferrer Sampol

Orquidea

Perlas
Orquidea®

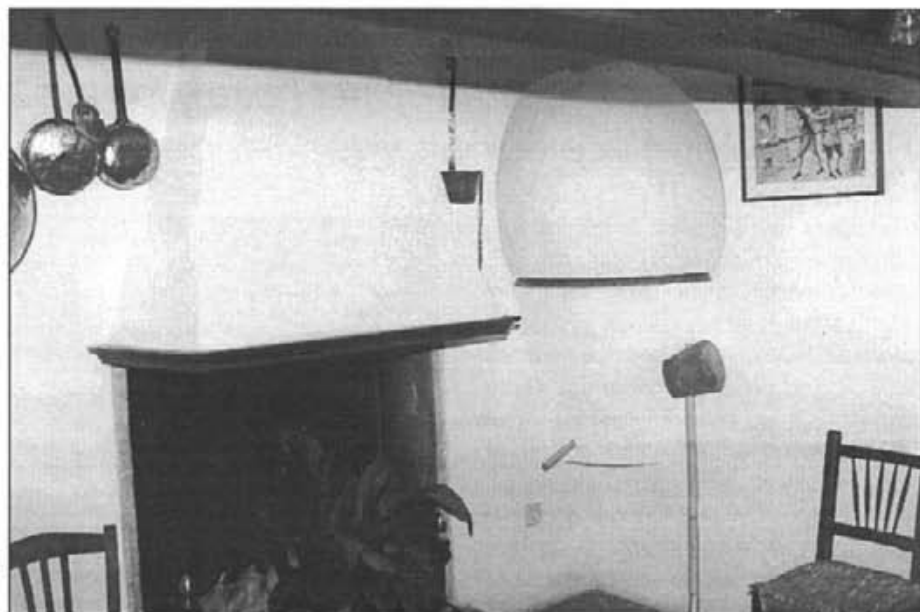
Fer bugada

M'ha vengut la idea de escriure de la neteja perquè acab de veure un "spot" per la televisió —gairebé tothom l'haurà vist— en el qual ens mostren com una parella de joves (semblen enamorats) dintre d'un cotxe on ella diu a ell que du la camisa bruta i per llevar la brutor no basta posar-la dintre la rentadora sinó (li diu fent-li el gest amb els punys) que han de fregar. Ell es posa trist pensant que no tindrà altre remei, però de sobte es posa alegre perquè pensa que emprant *xim plus* no li cal. Basta posar-la en remull dins aigua mesclada amb aquest meravellós detergent i la camisa ja quedarà ben blanca amb una blancor resplendent.

EL COSSI

Idò sense haver d'emprar moderns detergents ni màquines automàtiques de rentar, hi ha una altra manera de tenir la roba neta, ben blanca, reblanida i desinfectada i que fins fa devers quaranta anys s'usava. Em refereixo a fer bugada, ja que per realitzar aquesta tasca en lloc de màquina de rentar s'emprava un cossi, i per detergent, cendra i sabó casolà. Moltes persones de seixanta o més anys ho hauran fet o vist fer.

Ocorria que temps enrera la roba no era tan fina i còmoda com ara, especialment els llençols del llit que aleshores empraven, els qual eren de drap i que a moltes cases, encara que no els emprin, en tenen de guardats, ben composts dins una caixa. Aquesta mena de llençols són gruixats i rasposos, i quan s'empraven, com és lògic, s'embrutaven, i de tant en tant els havien de rentar, perquè la gent antany no era bruta com n'hi ha que es pensen; el que passava era que no tenien les comoditats de les cambres de banys ni de piscines, però rentar-se, sí que es rentaven, tant el cos com la roba, però com que no disposaven de rentadores (mecàniques, s'entén) per a rentar els llençols del llit, el cossi normal on es rentava la roba menuda restava petit, i s'havia d'emprar el gran de fer bugada, i gairebé per totes les cases el tenien clavats davall la xemeneia. Hi ha llocs que encara hi és, com es veu a la foto, que és el que hi ha actualment a can Rafel Socies "Vermell", ben conservat.

A can Rafel "Vermell" encara conserven el cossi de fer bugada

PASSAR BUGADA

Per fer bugada només s'emprava sabó casolà (aquell que temps passat es fabricava amb el saïm vermell i rajoleta) i cendra cernuda. La cernien per eliminar carbonissos i altres brutors i d'aqueixa manera tenir uns pols nets aptes perquè d'ells sortís un bon lleixiu.

Per dur a bon fi aquesta tasca és procedia de la següent manera: primerament es col·locava la caldera gairebé plena d'aigua damunt el fogó i s'escalfava fins que estàs a punt de bullir. Mentrestant es preparaven els llençols, els quals es banyaven d'un en un dins el cossi, ribell o cubell; es revisaven per si de cas tenien taques males de llevar a les quals se'ls havia de fregar amb sabó. Seguidament es col·locaven dins el cossi de la bugada. Abans, però, s'havia de tenir cura de col·locar un test o plat a l'indret del forat de l'aixeta amb la finalitat que no s'embussàs. Una vegada col·locat, damunt d'ells es posava el talec de la cendra, i si el cossi no acabava d'esser ple, s'omplia de roba menuda, s'hi posaven coixineres, mariol·les, torcabagues, mocadors...

Quan tot estava a punt i l'aigua escalfada, amb un carabassot (el qual és una eina semblant a una olla amb mànec llarg, que també es diu buidador) es trasbalsava aigua calenta des de la caldera cap al cossi. La cendra pbc a poc es dissolia, tornava lleixiu i aquest sortia per l'aixeta, que no és més que un canó de canya que vessava dins la caldera. L'aigua s'havia de tenir escalfada i durant

unes quantes hores s'havia de seguir aquest procés, contínuament trasbalsant lleixiu des de la caldera cap al cossi fins que tornava d'un color marró.

Després, per treure la bugada, s'esperava l'endemà per així haver degotat i refredat. Es rabejava amb abundant aigua freda, s'estenien a la corda o fil de ferro d'estendre la roba i ja tenien passada la bugada. D'aqueixa manera la roba quedava ben neta, ben blanca, arreblenida, desinfectada i amb bona flaire a netedat; fins i tot perfumada.

Com veim, per rentar no cal emprar complicats aparells mecànics ni moderns productes químics. Hi ha una manera econòmica de fer-ho: passar bugada, ja que només s'empra sabó casolà i cendra. Per cert, si ara posen en marxa la polèmica incineradora de residus sòlids n'hi haurà a balquena i, com se sap, hi ha problemes sobre el lloc on l'han d'abocar. No ho acab d'entendre, perquè la cendra és útil, serveix per a rentar i dins el ram de l'agricultura i jardineria dona bons resultats, emprada tant per insecticida com per abonament. Es pot comprovar i com és sabut allà on s'ha fer un cremadís o s'ha tirat cendra, les plantes van verdes i esponeroses, lliures d'insectes perjudicials.

Pel que diuen, la cendra procedent de segons quines matèries és tòxica i crec que ho és; però si ho pensam bé, també ho són els abonaments, insecticides i detergents. No obstant els empram sense gaire mirament.

Sion Nicolau

Bartomeu Tous "Marquès" i Aina Gomila "Molinera"

Durant 70 anys visqueren un per l'altre, i fou la parella més vella de Montuïri
 Havien relatat interessants vivències de la primera meitat d'aquest segle

Poques parelles com la formada per Bartomeu Tous Pocoví "Marquès" i Aina Gomila Garau "Molinera" han viscut 70 anys de matrimoni. Era el 2 de maig de 1926 quan es casaren i han viscuts plegats i amb harmonia fins el passat 26 de maig en què l'amo en Tomeu ens deixava. Ells dos ja eren norantins i durant molt de temps foren l'enveja de moltes parelles més joves que ells. Tanta era la salut que fins fa uns cinc anys ell encara anava amb "mobilette" i ella, setmanalment a la perruqueria.

Sense que s'esperàs aquest ràpid desenllaç i quan encara ells dos gaudien de les facultats mentals plenes, poguérem tenir la següent entrevista, que ara hem volgut difondre com si es tractàs d'un homenatge pòstum a la parella que per espai de tants d'anys ha estat la que més temps s'ha mantengut a Montuïri.

- Sou la parella més vella de Montuïri; no és així?

- Espera i veuràs. (Ella va a portar-nos una placa d'argent amb aquesta inscripció:) "L'Ajuntament i l'Associació de la Tercera Edat de Montuïri a la família Tous-Gomila amb motiu d'haver viscut més de 50 anys de Matrimoni.- 1926-1988.- Juny de 1988"

Ara ben bé, se'ls en hagués pogut lliurar una altra pels més de 70 anys.

- Sempre heu viscut aquí?

- No; tot d'una teníem el domicili en el carrer de Gràcia.

- Quins records conservau del temps que festejau?

- Eren temps millors que els d'ara. És ver que aleshores havíem de fer feina, i feina en el camp, com quasi tothom -diu ell, i ella continua-. Em record que aquí, a Montuïri, varen posar una fàbrica de sabatilles devora s'Hostal. Els qui la duien eren catalans i molta gent hi anava a fer feina. Saps que guanyava?

- Si no m'ho deis, no ho sé.

- Idò guanyava dos reals cada dia, jo i na Tonina "Nota". Per vuit hores de feina, si no eren més, guanyàvem cinquanta cèntims. Al cap de la setmana ens donaven tres pessetes.

- I quants d'anys teníeu, aleshores?

- Tenia cap als dotze anys. Allà on feia feina jo -continua l'amo en Tomeu- n'hi havia un que li deien el sen "Joanot", majoral de la possessió del metge Ferrando, i ens donava tres pessetes cada setmana. Això era entre l'any 1912 i 1915 ò 16. En aquell temps ens hi ensenyaven prest, a fer feina!

- I on anàveu a escola?

- A plegat macs (contestava immediatament).

- Però així mateix devíeu anar a escola?

- Quan no hi havia jornal hi anàvem alguns dies -diu ell-. Jo -diu ella- quan anava a la fàbrica, hi anava els vespres, a Ca Ses Monges. Després em vaig posar al camp i ja no hi vaig tornar.

- I de la fàbrica de sabatilles, què?

- Aquesta fàbrica al cap d'un cert temps, possiblement no arribà als deu anys, va anar en decadència, fins que va quebrar; i ens quedàrem al carrer. Respecte a això hem de dir que un de la fàbrica, català ell, a qui li deien mestre Pau, va arribar a ser batle de Montuïri. I bé que ho va fer! Abans el batles no feien res, i ell va fer tres o quatre ponts damunt els torrents, allà on els havien de menester. Aquest home, en temps de la

fàbrica, havia depositat confiança amb una "Tarrica", una de les dones que havia treballat a l'empresa.

- Què més ens deis de l'escola?

- Mon pare -diu ella- en sabia, de lletra. Teníem un molí i havíem de dur els comptes. El molí d'En Gaspert era nostre i hi va estar fins que llevàrem les moles. Després va anar a aquesta fàbrica i hi va posar les moles i feien farina. Ell era el moliner.

Al cap d'una estona continuà.

- Aquí fou també la primera fàbrica d'electricitat que hi hagué a Montuïri. Posaren l'electricitat i funcionava amb un motor petitet que hi havia a la fàbrica, i els vespres donava llum a les cases del poble. Però... a les cases sols hi havia una "bombilla" i un fil llarg per poder-la canviar d'un lloc a l'altre. A les onze del vespre s'apagava i un quart abans feien una senya i així la gent sabia a què s'havia d'atendre. Per a molts era l'hora d'anar a dormir.

- Qui es cuidava del motor?

- Mestre Pep d'Es Dau es cuidava del motor i mon pare -continua dient-nos madò Aina-, de fer farina. Les moles es movien amb el motor de fer electricitat.

- Alguns records més?

- Sí. Encara record -afegeix ella- que

la meva padrina a finals del segle passat era la cartera de Montuiri i de Sant Joan. I per tant repartia les cartes aquí i allà. Per anar a Sant Joan hi anava a peu, si bé s'ha de dir que hi havia poques cartes i no era necessari anar-hi cada dia.

– Per què no ens parlau un poc del vostre festejar d'aquell temps?

– Allò era una altra vida. Les al·lotes filaven els vespres. La gent vulgarment deia que anaven "an es fil". Se'n reunien unes quantes i allà hi festejaven. S'hi concentrava molta gent i hi acudien tots els veïnats. Aquesta casa de davant ca nostra n'era una d'aquestes i pertanyia als amos de Sa Caieta, de devers Son Bonaventura. En aquell temps els dissabtes i diumenges quasi no hi havia cinema.

– Què feieu els diumenges?

– Els diumenges horabaixa anàvem a vespres, a l'església, i en sortir, les que teníem enamorat –diu ella– anàvem a fer una o més voltes amb ell.

– On anàveu?

– Hi havia un passeig en tota –diu ell–, que anava des de damunt Es Pujol fins al cinema de Ca n'Aloi. Era una passeig com el Born de Ciutat d'un temps. Allà era el lloc més adequat per festejar i per conèixer les al·lotes. Durava dues o tres hores.

– Recordau altres fets de la vostra joventut?

– Quasi totes les joves estaven apuntades a les "Filles de Maria", i el dia que se'n moria una que ho havia estat, anàvem a l'acompanyament amb processó.

– I de la part econòmica d'aquell temps, que ens deis?

– En aquell temps teníem pocs doblers, però vivíem tranquils i passàvem gust de viure. Després, nosaltres –continua madò Aina– anàrem a viure a la possessió de Can Canai, que era del meu repadrí; però ell tenia deu fills.

– I del viatge de novis?

– Nosaltres, com tots els d'aquell temps, ens casàrem el dematí, prest. Pels convidats s'acostumava passejar un plat amb algunes galetes i una copa de vi dolç. I a l'horabaixa, si hi havia que segar, els novis ja hi anaven. Això era tota la bauxa. En aquell temps no hi havia gats.

– Podríeu contar-nos qualche cosa més d'aquella època?

– Aleshores estàvem bé, teníem pocs doblers, però vivíem tranquils. Això valia molt, perquè si te n'anaves de ca teva i deixaves obert, hi podia estar tot el dia, i si havies deixat qualche cosa damunt la taula, en tornar la hi trobaves. A ca nostra teníem un bon hort i hi havia molta d'aigua i anàvem a vendre hortalisses. Jo –diu ell– anava dos dies per setmana a Lluçmajor amb el carro i ella els dissabtes, a Ciutat, amb el camió d'en "Passiu". Això era entre el 1932 i 1936, i dúiem de la plaça de Ciutat 22 ò 23 duros.

– Veníeu altres coses?

– Encara record el primer porc que vàrem vendre. Va pesar deu arroves, a tres duros l'arrova. diguérem: això són doblers, 30 duros! Vàrem tenir una gran alegria. I quatre menses... i què vols que et digui... fèiem molta feina.

– I la vostra filla?

– No va fer res mai. Ella estava a ca nostra amb la padrina. Nosaltres estàvem aleshores a Can Canai treballant i passava qualche dia que no la vàiem. Després ens n'anàrem d'amos a Sa Mata. Allà també ens va anar bé, però al cap de tres anys es va vendre. Havíem comprat les ovelles a 7 duros cada una i al cap de tres anys les vàrem vendre a 40. Era aquell temps que tot va començar a anar car. Però –afegeix ella– jo feia tanta feina com ell. O més que jo! –contesta ell–. Per poder viure era necessari fer de tot i "es cap viu". En referim a fa quasi seixanta anys, devers els 1940. Poc a poc les coses han millorat, la filla es casà i ara ja fa 30 anys que cobram el "retiro".

– Quan complíreu els 50 anys de matrimoni deguéreu fer una bona festa!

– Encara no n'hem feta cap. Ens casàrem i no sortirem "de botador". Ni a les nocces d'argent ni a les d'or, res. Ara –diu ell rient– en fer els cent anys hem de fer un gran dinar!

L'amo en Tomeu encara recorda un poc més i afegí:

– Hem de pensar, per altra part, que hem viscut anys de molta escassetat. L'oli no era oli, es menjava el pa fet de blat de les Índies... i encara estava racionat... Nosaltres, però, compràvem oli a barrals a Bunyola a una possessió on l'amo estava tan gras que pesava 164 quilos. Ja et pots suposar les seves talles!

– I per la possessió, com us anava?

– Estant a la possessió les coses ens

anaren bé. Vàrem tenir qui ens ajudava; engreixàvem porcs, veníem blat... Na Margalida, la filla, ens va donar moltes alegries. Anava a Ca ses Monges, estudiava, feien comèdies, algunes a Ca n'Aloi, on per cert, les sortien molt bé. És ver que hem guanyat doblers però també s'ha de dir que hem fet molta feina.

– Ara ja no deveu fer res?

– Tenim una dona que ve un pic per setmana, i la resta ho feim tot nosaltres. Has de creure que tenint 92 anys, ella –diu ell– fins fa poc encara anava cada setmana a la perruqueria. I ell –diu ella– als 86 encara anava amb "mobilette". A més de la filla i el gendre, tenim 4 nés i 8 renés. I això que una néta és fadrina.

Moltes més vivències varen "sortir a rotlo" aquell horabaixa. 70 anys de viure plegats i amb harmonia... i unes atencions un amb l'altre... que podrien i haurien de ser l'enveja de molts de matrimonis joves. És que l'amo en Tomeu i madò Aina saberen viure un per l'altre... i d'això n'haurien pogut donar una bona lliçó a molts.

O. Arbona

Servei Nòmimes

Aprofiteu-ne tots els avantatges

Viatges gratuïts per a 2 persones a Nova York i a les illes gregues

 "la Caixa"
CAIXA D'ESTUDIS I DOCUMENTS DE BARCELONA

El CE Montuïri baixa a I regional

Joan Gomila, dues medalles d'or en els campionats de Catalunya de natació
Els quatre equips de l'Escola, primers de Mallorca de Handbol

Després d'estar denou anys a I Preferent -tret de quatre temporades per militat a III divisió- el Club Esportiu Montuïri ha descendit a I regional.

Ha esdevingut una temporada que va començar bé, però s'ha vist que, de mica en mica, el potencial de l'equip no era suficient per mantenir la categoria. Ha estat una llàstima perquè aquest era un any de transició i ara caldrà programar amb temps la propera campanya per lluitar entre els llocs capdavanters de la I regional.

El infantil s'han proclamat campions de la copa President del seu grup quan faltava una jornada per acabar el torneig. Aquest mes de juny s'enfrontaran a l'Espanya de Lluçmajor per dirimir el títol de guanyador absolut.

Els alevins han acabat el campionat i s'han classificat en la posició número 8, d'entre 14 clubs. En 26 partits, han fet 39 punts, guanyat 11 partits, perdut 9 i empatat 6. Han marcat 57 gols i n'han encaixat 48.

Els benjamins de futbol-7 han participat al play-off final per a primers i segons classificats de grup. No han pogut guanyar cap partit atesa la potencialitat dels seus rivals Manacor, Manacorins i Arenal. Mèrit té haver disputat la final.

El juvenils clouran bastant bé la lliga que acabava el dia 31 dins La Salle B. El mes passat varen obtenir dues victòries, un empat i una sola derrota.

RESULTATS DE FUTBOL

I Preferent

Montuïri, 1 - S'Arracó, 2
 Son Roca, 0 - Montuïri, 0
 Montuïri, 2 - Gènova, 3

Juvenils

Montuïri, 2 - Beat Ramon Llull, 2
 Murenc, 5 - Montuïri, 0
 Montuïri, 4 - Pollença, 2
 Montuïri, 4 - Verge de Lluc, 1

Infantils

Manacor, 0 - Montuïri, 3
 Barracar, 0 - Montuïri, 3
 Montuïri, 6 - Barracar, 0
 Vilafranca, 0 - Montuïri, 2

Alevins

Sallista At, 0 - Montuïri, 0

- **Excel·lent paper dels equips de bàsquet a les finals insulars de promoció.**
- **Els infantils de futbol es proclamen campions de grup de la copa President.**
- **Simpàtica jornada de futbol en Es Revolt amb 12 equips i 18 partits**

Montuïri, 2 - Beat Ramon Llull, 3

Futbol-7 benjamí

Manacorins, 4 - Montuïri, 1
 Montuïri, 0 - Manacor, 2
 Arenal, 8 - Montuïri, 1
 Montuïri, 1 - Manacorins, 3

NATACIÓ

Joan Gomila Jaume, un altre cop més, va assolir èxits a natació. En els campionats de Catalunya va obtenir dues medalles d'or com a integrant de l'equip del Club Mastbal de Palma. Va ser a 200 metres estils i 200 metres crol de la categoria màsters H. Com a companys va tenir els germans Granados i Escales. Varen estar a punt de batre el rècord establert. Els mancaren dos segons.

Les proves se celebraren a les instal·lacions del club Natació Sabadell els dies 11 i 12 de maig.

HANDBOL ESCOLAR

Tots els equips d'handbol del col·legi Joan Mas i Verd han fet primers de Mallorca de la categoria de promoció. A les finals disputades al pavelló municipal de Muro varen aconseguir aquests marcadors:

Montuïri, 16 - Selecció de Muro, 4 (alevi masculí)
 Montuïri, 6 - Selecció Muro, 6 (alevi femení)

Montuïri 13 - Sant Llorenç, 15 (infantil masculí). Guanyador Montuïri perquè l'altre equip no complia la normativa de l'esports escolar.

Montuïri, 20 - Selecció de Muro, 8 (infantil femení)

Va debutar una nova entrenadora, na Cati Bauçà que ha fet les pràctiques de magisteri a la nostra Escola.

BÀSQUET ESCOLAR

Molt bé han quedat els tres equips de bàsquet femení que han participat a les finals insulars escolars.

Les benjamins (8 i 9 anys) varen quedar cinquenes de Mallorca (12 escoles) a Santanyí, les infantils (9 escoles) estaven classificades per jugar la final el dia 31 de maig a Felanitx i les alevins varen quedar segones de grup, lloc que els va permetre intervenir en el play-off per a les posicions quarta a sisena d'entre 9 equips el dissabte 1 de juny a Son Servera.

Aquests han estat els resultats:

Benjamins

Montuïri, 15 - Esporles, 4 (semifinals)
 Montuïri, 2 - Santanyí, 14 (semifinals)
 Montuïri, 12 - Sant Llorenç, 10 (semifinals)

Montuïri, 9 - Perles Manacor, 16 (llocs 4 al 6)

Montuïri, 14 - Lluçmajor, 6 (llocs 4 al 6)

Alevins

Perles Manacor, 11 - Montuïri, 4 (semifinals)
 Montuïri, 29 - CP Llevant d'Inca, 14 (semifinals)

Infantils

Montuïri, 41 - Ses Salines, 17
 Montuïri, 38 - Esporles, 6

FUTBOLET

Simpàtica la jornada que va organitzar l'AMPA en Es Revolt de Montuïri el dissabte 11 de maig. Hi participaren els 12 equips de la comarca de futbol iniciació. En el camp hi havia tres pistes on jugaven els col·legis repartits en tres grups de quatre. Cada equip va disputar tres partits on no hi havia ni actes, ni resultats ni normativa sobre alineació.

Al final l'Associació de Pares i Mares de Montuïri va convidar a berenar i beure a tots els nins i els va regalar una medalla. Cal destacar l'excel·lent organització.

Biel Gomila

Classificacions finals

I Preferent

1 Casa M Jotul	38	25	6	7101	53	81
2 Felanitx	38	24	7	7 80	32	79
3 Andratx	38	21	8	9 72	32	71
4 Binissalem	38	20	9	9 71	43	69
5 Rt. Victòria	38	18	12	8 57	39	66
6 Xilvar	38	18	9	11 87	68	63
7 Son Roca	38	17	12	9 55	47	63
8 Alcúdia	38	15	12	11 56	58	57
9 La Unió	38	16	8	14 64	64	56
10 Espanya	38	14	11	13 75	54	53
11 S'Arracó	38	13	11	14 49	55	50
12 Consell	38	13	10	15 44	49	49
13 Gènova	38	14	6	18 64	72	48
14 Ferrioler	38	14	3	21 47	65	45
15 Soledat	38	11	12	15 37	46	45
16 Calvià	38	10	12	16 46	61	42
17 Escolar	38	9	9	20 51	75	36
18 Petra	38	9	9	20 37	79	36
19 Montuïri	38	6	9	23 36	80	27
20 Independent	38	3	5	30 28	86	14

Alevins

1 Juv. Sallista	26	25	0	1107	17	75
2 B. Ram. Llull	26	20	3	3104	23	63
3 Sallista At.	26	15	3	8 67	38	48
4 Llosetense	26	15	0	11 76	46	45
5 Alaró	26	13	4	9 54	45	43
6 Xilvar	26	12	5	9 70	44	41
7 Consell	26	12	4	10 60	60	40
8 Montuïri	26	11	6	9 57	48	39
9 Algaida	26	12	2	12 71	59	38
10 Binissalem	26	10	5	11 41	38	35
11 Sta. Maria	26	7	4	15 59	62	25
12 Porreres	26	7	1	18 40	81	22
13 Montaura	26	2	1	23 13168	7	

Futbollet iniciació

	J.	G.	E.	P.	Pts
1 Porreres	22	20	1	1	63
2 Petra A	22	19	1	2	61
3 Vilafranca	22	18	0	4	58
4 Sineu	22	15	0	7	52
5 Algaida A	22	13	2	7	50
6 Maria de la S.	22	12	0	10	46
7 S. Margalida	22	11	1	10	45
8 Montuïri	22	6	1	15	35
9 Petra B	22	6	0	16	34
10 Algaida B	22	5	1	16	33
11 Ariany	22	2	0	20	26
12 Sant Joan	22	0	1	21	23

(Punts: Partit guanyat: 3; p. empatat, 2; p. perdut, 1)

CONEGUEM L'EQUIP DE I PREFERENT

Gabriel Roig Roscar

Generalment juga de centrecampista, si bé alguna vegada de defensa. En el futbol base començà amb el Montuïri fins a juvenil i III divisió. Després jugà un any amb el Vilafranca i enguany ha tornat a Montuïri i ha jugat a I Preferent. L'equip que prefereix és el Madrid i com a jugador, Butragueño. Considera que la mala temporada del Montuïri ha estat degut a lesions, que els resultats no els han acompanyat i que és un equip jove, mancat d'experiència. Encara recorda l'anècdota que una vegada anà a jugar a Sa Pobla; abans havia estat a Can Pieres i allà, sense voler, hi va deixar la roba i no se n'adonà fins que no fou a Sa Pobla. Aquell dia hagué de jugar amb un equipatge que li deixà el Poblense.

Jaume Pocoví Mayol

Juga de porter i ja té 29 anys. Jugà com a infantil a Montuïri, i juvenil amb el CI-DE, l'Algaida, Montuïri, Sant Gaietà i amb el Montuïri a III divisió i I Preferent. També ha jugat amb el Porreres i Murense. El seu equip preferit és el Barcelona i en Laudrup, el jugador. Si el Montuïri a descendent, considera que ha estat perquè els ha faltat experiència, és un equip jove i no ha sabut respondre així com pertocava. Encara recorda l'anècdota d'un partit de III divisió jugat contra el Balears, allà, on un jugador d'ells, mancant 5 minuts, tirà una falta i la pilota entrà per l'escaire, foradà la xarxa i l'àrbitre no se n'adonà. Ell tragué el baló i el partit acabà 0-0.

J.A. Payeras Ramonell

Final de temporada del Club Columbòfil Missatger

El passat dia 10 de maig en la festa d'entrega de premis del Club Columbòfil donàrem per acabada la temporada 1996 i per això ja sols pensam en preparar l'estol de colomins, entrenar-los i posar-los a punt per a la propera temporada 1997. Però no ens podem acomiadar sense fer avinent el resultat final, els quals foren els següents:

Puertollano-I (Ciudad Real-650 kms). Cursa de gran fons.- 1- Sion Mut, 2- Joan Bonet i 3 i 4- Joan Toni Miralles.

Puertollano-II (13-4-96). 1- Sion Mut, 2- Sebastià Barceló.

Baza-II (27-4-96) (Granada-550 Kms.) Cursa de fons. 1- Joana Mª Mut i 2- Sion Mut. Fou una cursa molt dura, sols vingué-

ren 2 coloms dels 18 enviats.

El trofeu al **colom més viatjat** (colom que ha fet més kms.) fou per Joan Toni Miralles. Colom cronometrat d'Eivissa, Oriola (Alacant), Baza (Granada) i Puertollano (Ciudad Real). Tota una proesa. Enhorabona.

I finalment el trofeu més important, patrocinat per *Seguridad i Limpiezas, S.A.* Es tracta del **campionat social**, per al colomista més regular. Enguany el campió fou Sion Mut; el subcampió, Joan Toni Miralles i 3er Joana Mª Mut (juvenil).

La pròxima vegada informarem dels resultats generals del Grup Llevant i dels Campionats Regionals i Nacionals.

Jaume

Eucaristia per a tots els grups de les parròquies i arxiprestat

Dimecres dia 5 de juny, al Santuari de Consolació de Sant Joan, a les 21'30, donarem gràcies a Déu per haver viscut tots plegats aquest curs que ja toca al seu fi. Esperam la participació de tots.

El Corpus (Col·lecta per Càritas)

Dia 9 a les 18'30 celebrarem Missa solemne i tot seguit començarà la processó pels llocs de costum amb el Santíssim. Esperam la col·laboració de tots, adornant els carrers per on passarà el Bon Jesús Eucaristia.

Grups que visiten els malalts

S'han constituït cinc grups de persones que es dedicaran a visitar els malalts i persones que no surten de casa seva, per tal de fer-los una estona de companyia. Si qualcú no reb la visita i desitja rebre'n convé que ho notifiqui al Rector o a na Catalina Jaume.

Mallorca Missionera

A la col·lecta que per a Mallorca Missionera celebrarem el mes passat,

Si estimes Déu...

Si estimes Déu, enlloc t'has de sentir estranger, perquè Ell estarà a totes les regions.

Si estimes Déu, enlloc estaràs trist perquè, malgrat la diària tragèdia, Ell ompl de goig l'univers.

Si estimes Déu, no tendràs por de res ni de ningú, perquè (...) totes les forces de l'univers serien impotents per llevar-te la teva heretat.

Si estimes Déu, ja tens alta preocupació per a tots els instants, perquè no hi haurà acte que no executis en el seu nom.

Si estimes Déu, ja no voldràs investigar els enigmes, perquè el duràs a Ell, que és la clau i resolució de tots.

Si estimes Déu, ja no podràs establir (...) diferència entre la vida i la mort, perquè en Ell estàs i Ell roman intacte al llarg de tots els canvis.

(Amado Nervo)

juntament amb els donatius que es feren amb l'obsequi del llibre "Siguiendo mi camino" de don Bernat Martorell, es recaptaren 190.585 pessetes, quantitat que de bon de veres agraïm i que fou entregada a la Delegació Diocesana de Missions per contribuir a la tasca que duen a terme en nostres missioners.

Per al bé de tots

Per al bé de tots, la parròquia en nom de l'Església demana que en fer la declaració de la renda es posi una creu (+) a la casella de l'Església Catòlica. El voler-hi destinar el 0'52% no ens costa res i la quantitat corresponent es podrà destinar a les necessitats que té l'Església Catòlica (despeses de personal, rehabilitació d'edificis, sosteniment de nombroses obres socials i humanitzadores ...) de les quals ens beneficiem tots: creients i no creients. De no fer-ho així l'Estat ho destinarà a altres fins.

Càritas treballa per un món més just

CÀRITAS és una acció eclesial que tradueix l'amor fratern de la Comunitat Cristiana en servei als pobres.

CÀRITAS pretén per damunt de tot:

Realitzar la Comunicació Cristiana de Béns entre els qui tenen i els qui no tenen ni poden tenir.

Aglutinar esforços per aconseguir una societat més justa i solidària, denunciant les injustícies que impedeixen arribar a la comunitat social que Jesús ens proposa.

Sensibilitzar la Comunitat per a la pràctica de la Caritat, de la Justícia i de la Solidaritat com elements constitutius de la vida de Fe.

Captar voluntaris que, interpellats per les exigències del Regne, optin per esser útils al servei dels més pobres i necessitats.

Recaudar els fons necessaris per aconseguir els seus objectius.

Entre els programes prioritaris de Càritas hi figuren aquests:

DESCENTRALITZACIÓ

Promoure, potenciar i dinamitzar grups de Voluntariat social de Càritas, a totes les parròquies de Ciutat i pobles.

BOSSES DE POBRESA

Atenció prioritària a les persones, famílies i col·lectius que es troben en situació extrema de pobresa. (En conveni amb el Govern de la Comunitat autònoma).

FAMÍLIES

Ajuda i atenció especialitzada a les famílies i llurs fills que presenten una problemàtica conflictiva.

ANCIANS

Atenció prioritària als vells desvalguts. Manteniment de la Residència de Vells del Seminari.

DONA

Centre d'acollida i Casa-Refugi per a mares fadrines, dones maltractades, separades, etc. (En conveni amb l'Ajuntament de Palma).

TOXICOMANIES

Tractament d'alcoholisme i pisos de reinserció social. Recolzament al "Projecte Home" per a drogaddictes.

PROMOCIÓ

- Cursos de Promoció Social de la Dona.

- Aules d'Educació Compensatòria i Escola-taller per a joves.

- Capacitació laboral i reinserció social de les persones a "Deixalles".

Noces d'argent

3 juny 1971

Gabriel Mateu Socias "Rei" amb Jerònia Sampol Mayol.

24 Juny 1971

Llorenç Capellà Coll "Capellà amb Joana Mayol Martorell "Peragoia".

Apotecaries

Diumenges de juny de 1996

Porreres	9	Vilafranca	23
Sant Joan	16	Ariany	30

Temps passat

10 anys enrera

Juny de 1986

El número 400 de *Bona Pau*

Fa 10 anys que publicàrem el número 400. Era pel juny de 1986. Fou un exemplar extraordinari de 24 pàgines, quan els ordinis eren de 12. Férem un sopar de companyonia a la rectoria, dia 12 de juny, tots els redactors, col·laboradors i repartidors.

25 anys enrera

Juny de 1971

Canvi d'escolà

Per haver cessat Miquel Arbona "Masseno" en el càrrec d'escolà major de la parròquia, aquest mes de juny de 1971 ha passat a ocupar aquest càrrec Llorenç Bauçà "Neo".

50 anys enrera

Juny de 1946

Projecte d'urbanització

El projecte d'urbanització de la zona nord de la vila, que ja havia aprovat l'Ajuntament el passat 26 de novembre de 1945, va esser revocat per aquest dia 3 de juny de 1946 amb el vot en contra el regidor Miralles Riera. Això va passar després de llargues i fortes discussions entre els distints regidors, fet que sols rares vegades s'havia donat dins el Consistori, des del 1936.

100 anys enrera

Juny de 1896

Dues crides singulars

Dia 22 de juny de 1896 es feren aquestes dues crides: Una, prohibint pasturar bestiar a propietats alienes sense permís escrit de la batlia; l'altra, prohibint la recollida de garbes des de les 9 de la nit fins a les 3 de la matinada (aquesta era perquè hi havia molts de robatoris). Els infractors seran castigats amb una multa d'1 a 5 pessetes.

Demografia

Maig de 1996

Naixements

Dia 24.- Josep Cerdà Roscar, fill de Josep i de Joana.

Defuncions

Dia 30 abril.- Sebastiana Garcias Sampol "Ses Veles", viuda de 95 anys.

Dia 1.- Miquel Fornés Vich "Mora", viudo de 89 anys. (Morí a Lluçmajor)

Dia 3.- Sebastiana Ribas Bauzà "Xorri", viuda de 93 anys.

Dia 7.- Gabriel Florit Niell "Son Castanyer", viudo de 94 anys.

Dia 24.- Antoni Tous Miralles "Tous", casat de 49 anys. (Morí a Porreres)

Dia 25.- Gabriel Serra Bauzà "Serra", casat de 88 anys.

Dia 25.- Llorenç Mayol Pocoví "de Son Moia", casat de 73 anys.

Dia 26.- Bartomeu Tous Pocoví "Marquès", casat de 92 anys.

Dia 29.- Margalida Pomar Pomar "Aloia", viuda de 84 anys.

Matrimonis

Dia 18.- Jordi Sala Seguí amb Catalina Beltran Grimalt.

Pluviòmetre

Maig de 1996

Dia 2	0'5 litres m ²
" 4	0'9 " "
" 10	25'2 " "
" 11	15'4 " "
" 12	7'5 " "
Total	49'5 litres m ²

Cuinar en casa

Rap a la gallega

Ingredients

Una ceba	Un quilo de gerret
Un pebre vermell	Un quilo de rap
Dos alls	1/4 de patates
Una sípia fresca	1/4 de xampinyons
Una fulla de llover	1/4 de carxofes

Elaboració

Se sofregeix el pebre vermell a trossos, la ceba i els alls. Es fa el brou del gerret. Es bull la sípia. Es couen les patates, els xampinyons i les carxofes. Amb el brou del gerret ja cuit hi afegim el sofrit, la sípia i el rap. Es cou 5 minuts i al final s'hi afegeix un poc de juevert picat.

Catalina Sastre Pericàs

Gloses

A Llorenç de Son Moia

(Amb motiu de la seva mort, treim ara aquesta glosa que fa algun temps li amollà. L'amo en "Parri", que havia posat a la loteria "del Niño" i havia tret mig milió de pessetes, trobà en Llorenç i li digué:)

Des dècim de loteria,
Llorenç, que em vares parlar,
ara te puc contestar,
perquè llavors no ho sabia.
Sa bona sort aquell dia
per mi se va presentar
perquè vaig poder 'plegar
més que escampat no tenia,
i noltros amb alegria
això ho hem de brufar,
que ets amos de Son Moia
sempre m'han dat alegria.

Miquel Massanet "Parri"

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

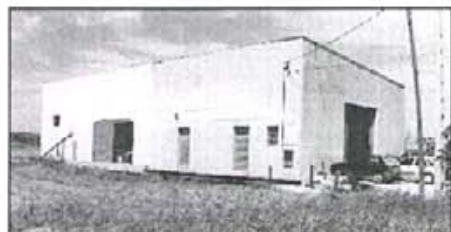
Crta. Montuiri - Porreres, Km. 1

-

Tlf. 64 66 95

MONTUÍRI

Assemblea de la Cooperativa

Convocada per la junta rectora de la Cooperativa Agrícola, i amb la finalitat de donar compte del moviment econòmic a més d'informar d'altres assumptes i amb assistència d'uns vint socis, el passat diumenge dia 26 de maig tengué lloc en el magatzem de la Cooperativa, l'assemblea general de socis ordinària.

Obrí l'acte el president Miquel Mascaro donant la benvinguda als assistents. Seguidament el gerent, Gaspar Mas, llegí l'acta de l'assemblea de l'any passat, la qual fou aprovada per unanimitat. Després en Toni Garcies, representant d'UCABAL i responsable de la comptabilitat, donà compte de l'exercici corresponent a l'any 1955, el qual fou molt satisfactori. Va esser el següent:

Despeses: (adobs, jornals i altres) 83.107.021.

Ingressos: (vendes, comissions, subvencions i altres) 83.877.191.

Superàvit: 770.170

Vist el bon resultat econòmic, el soci romangueren molt satisfets. Dit resultat podria haver estat millor si el marge comercial hagués estat més ample. Però en vista del superàvit dels dos anys anteriors i amb la finalitat que el soci pagàs el menor preu possible en les seves compres, el marge comercial de l'any 1994 fou del 7%. L'any 1995 ha estat possible rebaixar un punt, o sia el 6% i encara hi ha hagut gènere, com amb la garrova, l'ametlla i la carn, que s'ha girat amb marge zero. No obstant això, el superàvit ha estat -degut al major volum de traspàs de mercaderies- superior a l'exercici de 1994, que fou de 693.995 pts.

Per a celebrar l'èxit, en el menjador de les escoles, socis, familiars i altres convidats gaudírem d'un succulent arròs brut, porcella rostida, gelat i ensaïmada, acompanyat d'un bon vi casolà, procedent de Can Toni "Confiter". I després, a pair la panxada amb animada ballada amb orquestra fins a quasi posta de sol.

Sion Nicolau

El Bar Ses Jardines obre a la carretera

L'edifici on està instal·lat el Bar Ses Jardines guarda unes línies modernes, ben definides, que li donen caràcter

A la carretera Palma-Manacor, dins so n'Amoiana, al costat de la mateixa gasolinera, el passat 24 de maig es va inaugurar el "Bar Ses Jardines", el qual, com es veu, durà el mateix nom que la benzinera.

A l'acte d'inauguració hi assistí una bona representació de montuïrers, el qual es pot considerar com una festa social que va escaure bé dins el poble.

N'és propietària Catalina Mayol, esposa de Jaume Bauzá, qui regenta l'estació de servei. Aquest bar preferentment s'ha de considerar com un establiment

de berenars i aperitius, ja que s'ha muntat sobretot com un lloc d'aturada dels camioners, conductors i montuïrers que circulen per la mateixa carretera. I també com un servei complementari de la gasolinera.

A més de la propietària serviran els clients el seus fills Jaume, Gabriel i Francisca i l'horari d'obertura serà el mateix de la benzinera.

Catalina Mayol vol expressar el seu agraïment a tota la gent que assistí a la inauguració, tot considerant que així li donaven recolzament.

Bar Ses Jardines

Berenars i aperitius

Carretera Palma-Manacor, Km. 29'320
(Al costat de la gasolinera)